

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

ERDŐ- ÉS FÖLDBIRTOKOSOK, ERDÉSZETI ÜGYEKKEL FOGLALKOZÓK
ÉS ERDŐTISZTEK SZÁMÁRA

Szerkeszti

BUND KÁROLY,

egyesületi titkár.

1910. év.

I—XXIV. FÜZET.

XLIX-ik évfolyam.

Megjelenik minden hónap 1. és 15-ik napján.

Ára egy évre azok számára, kik az Országos Erdészeti Egyesületnek nem tagjai, 16 kor. Az egyesület azon alapító tagjainak, kik legalább 300 koronát alapítottak, ingyen jár, míg azoknak, kik ezen összegnél kevesebbet alapítottak, az illető alapítványi kamat beküldése mellett, ára 6 kor. Rendes tagoknak a 16 kor. évi díj fejében szintén ingyen küldetik meg.

Az Országos Erdészeti Egyesület időközönként megjelenő közérdekű kiadványai (népszerű erdészeti ismeretek téra stb.), valamint a hirdetések (állandó melléklet) és az időközönként a laphoz fűzött, műnyomópapíromal készült képek az előfizetési ár fejében a lappal *ingyen* küldetnek meg.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 6. szám

(Telefon: 37—22)

A lapnak legkésőbb minden hónap 5. és 20. napjáig a t. egyesületi tagok vagy előfizetők kezeihez kell jutni. Ellenkező esetben posta-jegygyel „reclamatio“ teendő.

„Patria” irodalmi vállalat és nyomdai r.-t. nyomása. Budapest, Üllői-ut 25.

TARTALOM.

I. Czikkek.

		Oldal
<i>Babós József</i> : Megyei szabályrendelet az erdők fentartása érdekében	IX.	339
<i>(Bd.)</i> : A boszniai faeladások	XXII.	347
— Az erdészet az 1911. évi államköltségvetésben	XXIV.	959
<i>Béky Albert</i> : A mesterséges erdősítés, különösen a luczvetés és a természet	VIII.	318
— A Campbell-féle talajművelés	XX.	777
<i>Bíró János</i> : A legelőerdők berendezéséről és gyepesítéséről, különös tekintettel a Székelyföldre	II.	38
— Legelőmester-tanfolyam a Székelyföldön	XII.	492
<i>Blattny Tibor</i> : Részletek a jegenyefenyő (<i>Abies pectinata</i> D. C.) magyarországi elterjedésének méltatásához	XI.	447
<i>Bund Károly</i> : A krassószőrény megyei katasztrófa okairól	XIV.	559
— Az erdő művelése és haszonvétele	XXIV.	919
<i>Csegezy Pál</i> : Közbirtokosságok szervezete	VI.	245
<i>Enesei Dorner Béla</i> : Az erdő. (Mutatvány „Az erdélyi százok mezőgazdasága“ cz. műből)	X.	383
<i>Fekete Lajos</i> : A magyarországi erdők jövedelmezőségi viszonyai a XIX. század utolsó évtizedében	VI.	239
<i>Férentzy Lajos</i> : Az erdészeti főiskola áthelyezésének kérdéséről	XVI.	629
<i>Fodor Lipót</i> : Új román erdőtörvény	VII.	285
<i>Földes János</i> : A volt bánági hulladékfaszedési kedvezmény	IV.	143
— Az erdőségek térvesztése	XIX.	756
<i>Hangay Géza</i> : Jogtalan legelletés	I.	15
<i>Jankó Sándor</i> : A Prytz-féle rudplaniméter	XIV.	562
<i>Kiss Ferencz</i> : Észleletek a homoki erdőkben és gyümölcsösökben	XIII.	515
— Ákácscsemetenevelés ritkítással	XV.	587
<i>Kövessi Ferencz dr.</i> : A tölgyet pusztító lisztharmatgombáról és az ellene való védekezésről	IX.	352
<i>Kuzma Gyula</i> : A szlavóniai tölgyesekről	XXII.	854
<i>Lehrmann Béla</i> : A könnyebb szerkezetű mérőasztal előnyei a bous-solával szemben	IV.	155

	Oldal
<i>Lonkay Antal</i> : Rét- és legelőjavítás a hegyvidéken... ..	IX. 364
— Legeltető szövetkezetek	XI. 441
— Campbell-féle talajműveléshez	XVII. 667
— A Campbell-féle talajművelés kérdéséhez	XXI. 821
<i>Muzsnay Géza</i> : A felső erdészeti szakoktatás Ausztriában, a Német- birodalomban, Svájcban és nálunk I. 1, II. 69	III. 104
— Javaslat a felső erdészeti szakoktatásunk fejlesztése ügyé- ben XXIII. 892	XXIV. 946
<i>Papp Gusztáv</i> : Újabb erdőművelési eszközök	XVI. 632
<i>R. K.</i> : A délmagyarországi árvízpusztítások	XVI. 639
<i>Simonffy Gyula</i> : A halászat jelentősége hazánk és a külföld erdő- gazdaságaiban XIII. 527	XIV. 567
<i>Sobó Jenő</i> : A faanyag vizsgálata a kopenhágai kongresszuson ...	VII. 269
<i>Szabó Endre</i> : Sztereofotogrammetria	V. 189
— Jénai Zeiss-szintezők	XVII. 677
<i>Szilárd Ferencz dr.</i> : Az urbéres erdők ügye	XXI. 809
<i>Téglás Gábor</i> : Közép-Európa eljegesedése megsemmisíthette-e az erdőtenyészetet s a korábban itt honos kulturnövényeket? ...	IV. 149
— Pár szó a fa-mitosz népies megnyilatkozásairól	VI. 250
— A történelmi jelentőségű fák mellett terjeszszük ki gond- jainkat nemzeti nagyságunk más emlékeire is... ..	XII. 483
Dalmáciai erdei munkások római emlékei időszámításunk első századából	XV. 602
<i>Teschler Péla</i> : A feketevégi József-nádor-emlék	XVII. 684
<i>T. Nagy Imre</i> : A legelőerdők berendezéséről, különös tekintettel a Székelyföldre	V. 177
<i>Vadas Jenő</i> : A Tátralomniczon tervezett havasi növénykertről ...	VIII. 311
— Erdőművelési problémák	XVIII. 699
<i>V. S.</i> : A francia erdő-adó	XXII. 856
<i>Wenk Gyula</i> : Néhány szó a megcsonkított létszámrendezés című cikkhez	XXIV. 962
Dr. Bedő Albert 70-ik születésnapja alkalmából... ..	II. 37
A kormányváltás	III. 99
Schwartz Ottó dr. †	VIII. 301
A városi erdőtisztek ügye	VIII. 306
A selmeczbányai főiskolai hallgatók sztrájkja	XIII. 522
A bécsi nemzetközi vadászati kiállításról... ..	XV. 590
Cziklon által okozott erdőkárosítások Vas megyében	XVI. 619
Létszámrendezés és mellékletmények... ..	XIX. 751
— Ültetés Campbell elveinek figyelembevételével	XIX. 754
— A megcsonkított létszámrendezés	XXIII. 873

II. Egyesületi közlemények.

Az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmányának jegyzőkönyvei:		Oldal
az 1909. évi december hó 15-én Budapesten tartott ülésről	I.	23
az 1910. évi április hó 27-én Budapesten tartott ülésről	X.	397
az 1910. évi október hó 12-én Budapesten tartott ülésről	XXI.	826
Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített befizetések:		
II. 94, IV. 167, VI. 266, VIII. 336, X. 438, XII. 513, XIV. 585, XVI. 664, XVIII. 746, XX. 807, XXII. 870	XXIV.	971
Felterjesztés a városi erdőtiszték fizetésének és szolgálati viszonyainak rendezése ügyében.	XIII.	540
Felhívás a Horváth-Sándor-alapítvány jutalomdíja ügyében	XX. 783, XXI.	830
Felhívás a jótékony alapítványokból kiosztandó segélyek ügyében	XX. 783	XXI. 831
Meghívó az Országos Erdészeti Egyesület közgyűlésére	XXI. 825, XXII.	911
XXII. 859	XXII.	911
Meghívó felolvasó ülésre	XXIII.	911

III. Irodalom.

1. Lapszemle.

Erdészeti Kísérletek 1909 3—4. füzet	VI.	256
Az erdők biztosítása és az erdőgazdasági bank	VII.	288
Uj telítési eljárás	IX.	373
Erdészeti Kísérletek (1910. évi 1—2. f.)	XVIII.	717
A mágneses iránytű elhajlásának meghatározása a mezőn (Sz. E.)	XVIII.	728
Japán erdészete (Webel E.)	XX.	784

2. Könyvismertetések.

<i>Dr. Mágócsy-Dietz Sándor</i> : A növények táplálkozása, tekintettel a gazdasági növényekre (ism. <i>Bernátsky Jenő dr.</i>)	I.	29
<i>Binder József</i> : Nagyszében város erdészetének története	IV.	159
<i>Borsitzky Ottó</i> : A kistapolcsányi uradalom vadászati ismertetése	XI.	472
<i>Rovara Frigyes</i> : A kálitragyázás	XI.	473
<i>M. kir. statisztikai hivatal</i> : Gyárparunk statisztikája	XI.	475
<i>M. kir. kereskedelmi muzeum</i> : Magyar kivitel Angolországba	XI.	477
<i>Kövesi Antal</i> : Grafosztatika és vasszerkezetek	XIII.	551
<i>Petrás Jakab és Serbán János</i> : Az 1879. évi XXXI. törvényczikkeknek az erdei kihágásokra vonatkozó intézkedései	XIII.	551
<i>Coburg hercegi erdőigazgatóság</i> : Fülöp szász-coburg-gothai herceg ő fensége magyarországi vadászterületeinek és vadállományának uradalmak szerint való ismertetése	XIII.	552
<i>Kariudo</i> : Vadászatok négy világrészben	XIII.	552
<i>Dorner Béla</i> : Az erdélyi szászok mezőgazdasága	XVI.	643
<i>Felszeghy Béla dr.</i> : Erdei kihágások	XVI.	645

	Oldal
<i>Schneider Árpád</i> : Vatlászati fegyvertan	XVI. 645
<i>Szabó Endre</i> : Alapvonalmerést és illetve távolságmérő léczet nélkü- löző közvetlen távolságmérés	XXIV. 958
— A rentábilis jövedelemeloszlás az erdőértékszámítástan fejezeteiben	XXIV. 958
<i>Krenedits Ödön</i> : A kiscgazda baromfitenyésztése. (B)	XXIV. 958

IV. Fakereskedelem.

A fakereskedelem helyzetéről (<i>Fodor Lipót</i>)	V. 224
A máramarosszigeti fenyőtutajfaárverés eredménye (<i>Biró Zoltán</i>)	V. 230
Fakülkereskedelmi forgalmunk az 1909. évben (<i>Fr. L.</i>)	VI. 253
A keményfaüzletről (<i>Fr. L.</i>)	VIII. 324
A fakereskedelem helyzetéről	XI. 468
A magyar tölgyfakivitel hanyatlása	XIII. 546
A talpfazület bajainak orvoslása (<i>Fr. L.</i>)	XIII. 549
A papirgyárak faszükséglete (<i>H. Gabnay Ferencz</i>)	XIII. 549
A fával foglalkozók országos szövetsége Galicziában és Bukoviná- ban (<i>Gabnay Ferencz</i>)	XIII. 550
Erdőeladás	XIII. 551
Uj fatermelő részvénytársaságok	XIII. 551
A fakereskedelem helyzete (<i>F. L.</i>)	XX. 796
A M. Á. V. talpfaverseny tárgyalása	XX. 800
Faárverések eredményei	XX. 801
Az I. rendű tölgytalpfakészletek átvétele	XX. 801
Uj fatermelő vállalatok	XX. 802
A volt horvát-szlavon határőrvidéki koros tölgyesek eladása (<i>Bokor R.</i>)	XXI. 832
A M. Á. V. talpfaaárverése	XXI. 836
Faárverési eredmények	XXI. 836
A boszniai kincstári faárverések	XXI. 836
A hajófuvardíjak felemelése	XXII. 860
A talpfatermelők mozgalma	XXII. 861
Magyar fatermelők Romániában	XXII. 861
Faárverési eredmények	XXII. 861
Boszniai faeladások	XXIII. 912
Faeladási és árlejtési eredmények	XXIII. 913

V. Vidéki levél.

A nyércz (<i>Putorius lutreola L.</i>) elfordulása a Görgény vizén (<i>Pausinger Károly</i>)	XV. 607
A magyar iparpártolás nehézségei. (<i>Mágocsy-Dietz Sándor</i>)	XV. 646
Válasz a „nyércz előfordulása” ügyében. (<i>Spengel Sándor</i>)	XVII. 687

VI. Hivatalos közlemények.

Oldal

Felhívás az erdészeti államvizsga tárgyában II. 81	XIV.	577
Felhívás az alföldi növényzet fejlődésének megfigyelésére (utasítással)	IV.	159
Pályázati hirdetmény ösztöndijra	VI.	260
Hirdetmény a tavaszi erdészeti államvizsga tárgyában	VIII.	328
Hivatalos közlemény (elvesztett erdőőri szakvizsgai bizonyítványról) VIII. 328	IX.	375
Méhészeti tanfolyamok a gödöllői állami méhészeti gazdaságban	VIII.	328
Pályázati hirdetés az erdőőri szakiskolák tanulóinak felvétele ügyében	X.	425
Pályázati hirdetés a vadászerdei m. kir. erdőőri szakiskolánál nyitandó egyéves továbbképző tanfolyam tanulóinak felvétele ügyében	X.	429
Felhívás az államerdészeti tisztviselők gyermekeinek nevelését segélyező alapból az 1910/11. tanévben kiosztható segélyek ügyében XII. 505	XIII.	554
Pályázat erdősítési jutalmakra	XIII.	552
Hirdetmény az 1910. évben megtartandó erdőőri és vadőri szak- vizsgák ügyében	XV.	610
Pályázati hirdetmény méhészmunkás-tanfolyamra	XV.	648
Hirdetmény állami (erdei) facsometék adományozása tárgyában	XIX.	772
Hirdetmény az őszi államvizsga tárgyában	XX.	795
Pályázati hirdetmény ösztöndijakra	XXII.	862

VII. Különfélék.

A tátravidéki állami gyógyfürdők és nyaralótelepek központi kezelése	I.	33
Suly szerint fizetett tűzifaszállítás (<i>Blattny T.</i>)	I.	33
A fásnövények betegségek iránt való fogékonysága és immunitása (<i>Tétényi</i>)	I.	34
Ingyen könyv a házinyultenyésztésről	I.	35
Faragó Béla fali naptárának szétküldése	I.	35
Stainer Gyula fali naptárának szétküldése	I.	35
Simonkai Lajos dr. †	II.	81
Erdősítési jutalmak kiosztása	II.	82
A szász egyetemi erdők értékesítésének ügye	II.	83
Erdei munkásoknak baleset elleni biztosítása Franciaországban (<i>T. E.</i>)	II.	86
Emberi testen öngyilkossá lett őz-suta (<i>Dercsényi Kálmán</i>)	II.	88
Az első nemzetközi vadászati kiállítás magyar bizottsága	II.	88
Magyar gazdasági szakkönyvek jegyzéke 1910	II.	90
Szőlő és pincze	II.	90
Petraschek Károly	III.	133
A magyar Alföld fásításáról	III.	134
A magyar-dalmát vasut	III.	137
A tülevelű fák kékrevesedéséről (<i>Tétényi</i>)	III.	137
„Köztelek“ estély	III.	138

	Oldal
Halálozások III. 139, V. 236, VI. 262, VIII. 332, IX. 378, XI. 481, XIII. 557, XIX. 775, XX. 805, XXI. 844, XXII. 863	--- XXIII. 917
Uj fatermelővállalatok (<i>Fr. L.</i>)	IV. 164
A fának repedezését akadályozó eljárás	IV. 164
Faipar Svédországban (<i>F—y. E.</i>)	IV. 165
Eladó Erdészeti Lapok	IV. 165
Személyi hírek V. 235, IX. 377, X. 432,	XI. 481
A porosz erdőkincstár bevételei (<i>Fr. L.</i>)	V. 236
A vastalpak alkalmazása (<i>Fr. L.</i>)	V. 236
Faragó Béla árjegyzéke	V. 236
Tavaszi árjegyzék (Steiner Gyuláé)	V. 236
A bükkfa vasuti fuvardijának mérséklése érdekében indított akció (<i>Magyar Fakereskedő</i>)	VI. 261
A nyugatmagyarországi erdeifenyő	VI. 261
Irodalmi pályázat	VI. 262
Kérelem	VI. 263
Konyhakerti növénytermelés	VI. 263
Milyen gyógynövényeket ternesszen a kiscgazda	VI. 263
Schwartz Ottó dr. †	VII. 295
A Magyar Fakereskedők és Faiparosok Országos Egyesületének közgyűlése	VII. 295
Román törvényjavaslat erdőgazdasági „pénztár“ létesítéséről	VII. 296
Középkori vadászszokások és perdöntő határigazolás a horvát nép- jogban (<i>—s —r.</i>)	VII. 297
A fák ereje (<i>H. Gabnay Ferencz</i>)	VII. 299
A turini nemzetközi kiállítás (1911)	VIII. 329
A fahajlítás felfedezése (<i>Fr. L.</i>)	VIII. 329
Oroszország erdőgazdasága (<i>Fr. L.</i>)	VIII. 330
Nagy erdőtűz (<i>Fr. L.</i>)	VIII. 331
Hibakiigazítás (<i>Szabó E.</i>)	VIII. 331
A városi erdőtisztek mozgalma	IX. 375
Uj földmivelésügyi államtitkárok	IX. 375
Roosvelt Tivadar	IX. 376
Állami segélyek a kopár, futóhomokos és vizmosásos területeken teljesített erdősitések után (11155/1910/I-A/1)	IX. 377
A köztisztviselők nyugdíjpótló és segélyző egyesülete	IX. 378
A m. kir. állami rovarani állomás új hivatalos helyisége	IX. 379
A Spessart tölgyfa áralakulása	IX. 379
Sajtóhibák	IX. 381
Fekete Lajos a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja	X. 431
A városi erdőtisztek értekezlete	X. 433
A bécsi nemzetközi vadászati kiállítás megnyitása	X. 433
Horváth Sándor miniszteri tanácsos kitüntetése	XI. 478
A tavaszi erdészeti államvizsga	XI. 478

	Oldal
Borsod, Gömör, Heves megyék erdészeti egyesületének közgyűlése	XI. 480
A legújabb vasuti és hajózási térkép	XI. 480
Cséti Ottó mellszobra	XII. 507
Besztercebánya város erdőtisztje érdekében	XII. 507
Az erdészeti főiskolát bezárták	XII. 507
Fakülkereskedelmi forgalmunk (F. L.)	XII. 507
A József főherceg kísérleti telepről (H. Gabnay Ferencz)	XII. 509
A II. nemzetközi vadászati kongresszus	XII. 510
Az entomológusok első nemzetközi kongresszusa	XII. 510
A finn fatermelés fejlődése 1885-től 1908-ig	XII. 510
Erdősítési kísérletek Angliában	XII. 511
A magyar hordófatermelés (Fr. L.)	XIII. 557
A porosz állami erdők (Fr. L.)	XIII. 557
Az állami erdőtisztek mérnöki czimei	XIV. 578
A selmeczbányai főiskolai hallgatók sztrájkja	XIV. 578
Jég- és fagykarak Délmagyarország erdőségeiben (Blattny Tibor)	XIV. 579
A lipótmezei elmeógyógyintézet erdeje (Gabnay F.)	XIV. 581
A II. nemzetközi vadászati kongresszus Bécsben.	XIV. 582
Rektorválasztás a selmeczbányai főiskolán	XV. 610
Borsod, Gömör, Heves megyék erdészeti egyesületének közgyűlése	XV. 610
Szepesvármegyei Erdészeti Egyesület	XV. 612
Az erdőtisztzi czimek ügyében	XV. 613
A házigomba és egyéb, épületfákat romboló gombák (Tétényi)	XVI. 652
Az aschalfenburgi főiskola bezűntetése	XVI. 652
A II. nemzetközi vadászati kongresszus programja	XVI. 652
Baranya-Somogy-Tolnavármegyei Erdészeti és Vadászati Egyesület közgyűlése	XVI. 654
	XVIII. 730
Biehn János árjegyéke	XVI. 655
Olasz erdészeti kongresszus	XVII. 689
Az Arad-, Temes-, Déva-, Lugosvidéki Erdészeti Egyesület közgyűlése	XVII. 689
	XIX. 774
Termését későn hullató vadgesztenyefa (H. Gabnay Ferencz)	XVII. 690
A londoni 1910. évi angol-japán kiállításról (Czüllinger)	XVII. 691
A wieni II. nemzetközi vadászati kongresszus	XVII. 696
Az erdészeti kísérleti állomások nemzetközi szövetsége	XVIII. 730
A Magyar Gazdaszövetség nagygyűlése	XVIII. 733
A műszaki díjnoki minőségben eltöltött szolgálati évek beszámítása	XVIII. 733
József főherceg erdővásárlása	XVIII. 733
Fakereskedelmi kurzus Wienben	XVIII. 734
Az erdei iskola	XVIII. 734
Amerikai erdőtűzek	XVIII. 735
Faragó Béla árjegyzéke	XVIII. 735
Az orosz birodalom erdőségeinek kiterjedéséről	XIX. 775
A városi erdőtisztek küldöttsége	XX. 803

	Oldal
Uj nyugdíjszabályzat az esztergomi érsekségi uradalomban	XX. 803
A fatelepek tüzendészetéről... ..	XX. 803
Taplóhiány Olaszországban	XX. 805
A tölgylisztharmit végzetes pusztításáról	XXI. 838.
Sodronyhuzal használata csemetekerti és erdősítési munkáknál (<i>Dercsényi K.</i>)	XXI. 838
Erdőgazdaság és vizgazdaság Amerikában (<i>V. S.</i>)	XXI. 841
Tiszafa a Délkeleti Határkarpátokban (<i>Barthos Gyula</i>)... ..	XXI. 844
Az „Erdészeti Zsebnaptár“ 1911. évre megjelent	XXI. 845.
Ő felsége arczképe	XXI. 845
A „Köztelek Olcsó Könyvtára“	XXI. 845
Kincstári erdészeti altisztek gyűlése	XXII. 863
Érdekes kuriai határozat (<i>Dr. Szilárd Ferencz</i>)	XXII. 865
Tiszafa a Délkeleti Határkarpátokban (<i>Blattny Tibor</i>)	XXII. 866
Sobó Jenő „Erdészeti Építéstan“-át ezentul a szerző árusítja	XXII. 868.
„Köztelek Zsebnaptár“ 1911-re	XXII. 868.
Kallina Károly †	XXIII. 914
Az 1910. évi őszi erdészeti államvizsga (<i>Jankó Sándor</i>)	XXIII. 915
Tiszafa a Délkeleti Karpátokban (<i>Craus Gyula</i>)	XXIII. 917
Értesítés a Fekete-féle magvetőről	XXIII. 918
Közgyűlésünk	XXIV. 965
Választmányi ülés... ..	XXIV. 968
Felolvasó ülés az Orsz. Erdészeti Egyesületben	XXIV. 968
Árverési eredmény	XXIV. 969
A Bóra-rendszerű iparvasuti kocsikról (<i>Ajtay Sándor</i>)	XXIV. 969
A töltött puska (<i>Szilárd Ferencz dr.</i>)	XXIV. 970
<i>Doletsko</i> : Műszaki zsebnaptár	XXIV. 971
<i>Kövári</i> : Vadásznaptár	XXIV. 971

VIII. Változások és kitüntetések az erdészeti szolgálat köréből.

I. 35, II. 90, III. 139, IV. 166, V. 237, VI. 263, VII. 300, VIII. 332, IX. 381, X. 434, XII. 511, XIII. 558, XIV. 583, XV. 614, XVI. 655, XVII. 697, XVIII. 736, XIX. 776, XX. 805, XXI. 845, XXII. 868, XXIII. 918	XXIV. 971
--	-----------

IX. Erdészeti Rendeleték Tára.

78654/1909. I. A—3. F. M. Körrendelet a tényleges katonai szolgálati idő igazolása tárgyában	II. 92
Jegyzőkönyv az államerdészeti tisztviselők gyermekeinek nevelését segélyező alap intéző bizottságának 1909. évi december hó 15-én tartott rendes évnegyedes üléséről	IV. 172.
36219/1910. F. M. Az eleven hasznos vadnak s a hasznos szárnyas vad tojásainak forgalombahozatala és szállítása tárgyában VIII.	333

7083/1910. K. M. Az erdőbirtok tulajdonosa által házilag kezelt és tűzifatermelésre szorítóköz üzemben általa alkalmazottak nem esnek biztosítási kötelezettség alá	Oldal VIII. 335
Jegyzőkönyv az államerdészeti tisztviselők gyermekeinek nevelését segélyező alap intéző bizottságának 1910. évi márczius hó 31-én tartott rendes évnegyedes üléséről	X. 435
30638/1909. P. M. Elvi jelentőségű rendelet az erdőszolgák fegyvereinek adómentessége tárgyában	XI. 481
10416/1910. F. M. A tényleges katonai szolgálati idő igazolása tárgyában kiadott 78654/1909. sz. körrendelet kiegészítése	XII. 512
141/1909. Hb. A hatásköri bíróság határozata ugyanazon egyén által több ízben elkövetett erdei lopás esetén való illetékesség kérdésében	
Jegyzőkönyv az államerdészeti tisztviselők gyermekeinek nevelését segélyező alap intéző bizottságának 1910. évi június hó 25-én tartott évnegyedes üléséről	XVI. 658
Jegyzőkönyv az államerdészeti tisztviselők gyermekeinek nevelését segélyező alap intéző bizottságának 1910. évi július hó 16-án tartott rendes évnegyedes üléséről	XVI. 660
76283/1909. I/B/4. F. M. A kolozsvári „Ferencz József“ tudományegyetem botanikus muzeuma részére szükséges erdei termények és termékek gyűjtése és szállítása ügyében (Utmutatással)	XVIII. 737

X. Közigazgatási bírósági döntvények és elvi jelentőségű határozatok.

I. Az önálló vadászterületet nem képező, azonban a községi vadászterülettel bérbé nem adott, de a vadászati törvény 3. §-a értelmében kötelezőleg bérbeadandó vadászterületek értékesítése tárgyában követendő eljárást az 1883. évi XX. törvény-cikk 3. §-ának negyedik, illetve a 2 §-nak utolsó bekezdése szabályozza, ilyen területek bérbeadásánál elsősorban a magánutoni egyezkedés kísérendő meg a szomszédos községi vadászterület bérlőjével, sikertelenség esetében pedig az idézett 2. szakaszban rendszeresített eljárás követendő	III. 146
II. Ha a községi vadászterületnek nyilvános árverésen történő bérbeadásánál valamely zárt ajánlat nem határozott pénzüsszeget, hanem csupán az elérendő legmagasabb ajánlatot bizonyos mértékben túlhaladó összeget ígér meg, az ilyen zárt ajánlatot az árverés eredményének megállapításánál figyelembe venni nem szabad	III. 141
III. Községi erdőörnek erdei kihágásból eredően a községhez mint erdőtulajdonoshoz befolyt kártérítésből való jutaléka iránt támasztott igénye ügyében döntenem áll a közigazgatási bíróság hatáskörében	VI. 264

1910. JANUÁR 1.

ERDÉSZETI LAPOK

XLIX. ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

1. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. ☉ Előfizetési díj egy évre 16 korona.

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is 16 kor. évi tagsági díj fejében, ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 koronánál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes árért járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-uteza 6. sz., II. em.

☞ A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közölhetnek. ☞

(Telefon: 37—22.)

A felső erdészeti szakoktatás Ausztriában, a Németbirodalomban, Svájcban és nálunk.

Közli: *Muzsnay Géza.*

Az E. L. eddig is közölt ismertetéseket és egyes adatokat a külföldi felső erdészeti szakoktatás köréből. Olyan közlemény azonban, amely ezt a tárgyat egészen felölelné, vagy ha nem is az egész külföld, de legalább az erdészeti szempontból legfontosabb országok felső erdészeti szakoktatása felől áttekintést nyújtana, nem jelent meg e folyóiratban. Ugy vélem ennél fogva, hogy érdekelni fogja t. szaktársaimat az Ausztriára, a Németbirodalomra és Svájcra vonatkozó alábbi, bár csak vázlatos és itt-ott hézagos ismertetés, amelyet részint a főiskolánk által közvetlenül az illető tanintézetektől beszerzett tantervek és egyéb tájékoztató nyomtatványok nyomán, részint pedig az 1907. évben megtett külföldi tanulmányutam során összegyűjtött adatok alapján, tulajdonképpen abból a czélból állítottam össze, hogy főiskolai szakoktatásunk további fejlesztésénél némi tájékozásul szolgáljon.

Hogy könnyű szerrel meg lehessen tenni az összehasonlítást

az alább ismertetett külföldi főiskolák és a mi főiskolánk között, ismertetésem keretébe felvettem egyuttal a mi főiskolánkon fennálló rendszer rövid leírását is.

I. Ausztria.

A felső erdészeti szakoktatás szerve Ausztriában a *bécsi gazdasági főiskola* (Hochschule für Bodenkultur), mely 1872-ben alapított. Kezdetben csak egyetlen szakosztálya volt: a mezőgazdasági. Ehez csatolták az 1875. évben, a máriabrunni erdészeti akadémiának egyidejűleg történt megszüntetésével, az erdészeti szakosztályt, míg az 1883. évben a főiskolát egy harmadik szakosztálylyal, a kulturmérnökivel egészítették ki. A tanfolyam 1905-ig 3 év volt, 1905 ősze óta azonban 4 év mind a három szakosztálynál.

*Rendes hallgatók*ul az összes szakokra, tehát az erdészeti szakra is, csak gimnáziumi avagy főreáliskolai érettségi bizonyítvánnyal bírókat vesznek fel. *Rendkívüli hallgató* ellenben olyan egyén is lehet, akinek nincsen érettségi bizonyítványa, ha 18 évesnél idősebb és egyébként a főiskolai előadások megértéséhez szükséges előképzettséget ki tudja mutatni. Egyes tantárgyak hallgatását *vendégek* számára is megengedik. Ezekről az előzetes tanulmányok kimutatását nem követelik meg. Államvizsgákat a főiskolán sem a rendkívüli hallgatók, sem a vendégek nem tehetnek.

Az erdészeti szakosztály *tantervét* a főiskola 1908/9. évre szóló „*program*”-ja alapján összeállított alábbi kimutatás tünteti fel. Mivel az egyes főiskolák tanterveit egymással össze lehessen hasonlítani, ezért a kimutatásban, valamint a többi főiskolára vonatkozó tantervekben a tantárgyakat természetüknek megfelelően csoportokba foglaltam, ú. m.: 1. az alap- és segéd tudományok, 2. a technikai tárgyak, 3. a jogi tárgyak, 4. a szorosabb értelemben vett szakanyagok és 5. egyéb gyakorlati tárgyak csoportjait. Mivel két csoportra is kiterjed s így az egyes tantervekben számos olyan tantárgy szerepel, amelynek az anyaga tulajdonképpen két csoportra is kiterjed s így az egyes csoportok között a határt szorosan megvonni nem igen lehet.

Tantárgyak	Órák száma hetenként az								Megjegyzés
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
	félévben								
II. Technikai tárgyak.									
<i>a) Vizsgaköteles tárgyak.</i>									
14. Alsó geodézia	—	—	4 (1)	4 (4)*	—	—	—	—	} *) és július 7—21-ig külső felvételek A második államvizsga tárgya. Félévi vizsga tárgya. A harmadik államvizsga tárgya. Félévi vizsga tárgya.
15. Középités tan	—	—	—	—	3 (4)	—	—	—	
16. Erdészeti építés tan	—	—	—	—	—	—	3 (4)	3 (4)	
17. Általános géptan	—	—	—	—	3	—	—	—	
Előadási órák száma összesen	—	—	4	4	6	—	3	3	Egy félévre összevonva = hetenként 20 óra.
<i>b) Nem kötelező tárgyak, amelyeknek a hallgatása ajánlatos.</i>									
Elektrotechnika	—	—	—	—	—	—	3	—	} Az 1908/9. évre hirdetett előadások között szerepel ezeken kívül: a <i>photogrammetria</i> is, továbbá a <i>magas- ságmérés barométer segélyével.</i>
Felső geodézia	—	—	—	—	3	3	—	—	
Általános magasépítés tan	—	—	—	—	3	—	—	—	
Specziális "	—	—	—	—	—	—	3 (4)	—	
Vadpatakszabályozás	—	—	—	—	—	—	2 (2)	—	
III. Jogi tárgyak.									
<i>a) Vizsgaköteles tárgyak.</i>									
18. Nemzetgazdaságtan I., II., III. rész	—	—	3	3	2	—	—	—	} Második államvizsga tárgya. Harmadik " " " " "
19. Közigazgatás és jogismeret	—	—	—	—	—	—	4	4 (1)	
20. Magánjog	—	—	—	—	—	—	3	—	
Előadási órák száma összesen	—	—	3	3	2	—	7	4	
Egy félévre összevonva = 19 óra hetenként.									
<i>b) Ajánlatos: Agrárpénzügyi jog</i>									
	—	—	—	—	—	—	2	2	

IV. Szorosabb értelemben vett szaktárgyak.							
a) Vizsgaköteles tárgyak.							
21. Erdővédelemtan	—	—	—	—	3 (*)	4 (*)	—
22. Erdőműveléstan	—	—	—	—	3 (*)	5 (*)	—
23. Erdőhasználat	—	—	—	—	3 (*)	(*)	—
24. Mechanikai technológia	—	—	—	—	—	—	4
25. Chémiai technológia	—	—	—	—	—	2	—
26. Erdőbecsléstan	—	—	—	—	—	4 (*)	—
27. Erdőrendezéstan	—	—	—	—	—	—	3 (1) 3 (*)
28. Erdőértékszámítástan	—	—	—	—	—	—	3
29. Erdészeti kereskedelmi ismeretek	—	—	—	—	—	3	—
Előadási órák száma összesen	—	—	—	—	9	18	6 7
b) Csak a hallgatás kötelező:							
Erdőkezelés és számvitel	—	—	—	—	—	—	3
Erdészeti és agrárpolitika	—	—	—	—	—	—	2
c) A hallgatás ajánlatos:							
Bevezetés az erdőgazdasági ismeretekbe	1	—	—	—	—	—	—
Erdészeti irod. és az erdőzet története	—	—	—	—	—	2	—
Erdészeti és agrárstatisztika	—	—	—	—	—	—	2
V. Egyéb gyakorlati tárgyak.							
a) Csak a hallgatás kötelező:							
Vadászattan	—	—	2	—	—	—	—
Halászattan	—	—	2	—	—	—	—
b) A hallgatás ajánlatos:							
Mezőgazdasági enciklopédia	—	—	—	—	—	—	3
Első segélynyújtás baleseteknél	—	—	—	—	—	—	1
A vizsgaköteles tárgyak heti előadási óráinak a száma összesen	22	19	20	14	17	18	16 14
Egy félévre összevonva = 140 óra hetenként.							

*) Külső és belső gyakorlatok a szűkeghez képest.
A második államvizsga tárgyai.
Az erdőhasználatból ki van küszöbölve minden, ami összefüggésben van az erdőzeti építéssel.

Félévi vizsga tárgyai.

*) Külső gyakorlatok szombatoként, Félévi vizsga tárgya.
*) " " " Harmadik államvizsga tárgya.
Harmadik államvizsga tárgya.
Félévi vizsga tárgya.

Egy félévre összevonva = 40 óra hetenként.

A fenti tantervből első pillanatra szemünkbe ötlük, hogy abba *sok olyan tantárgy* is fel van véve, amelyből a hallgatók *vizsgát tenni nem kötelesek*, sőt amelynek a hallgatása nem kötelező, csupán *ajánlatos* a hallgatókra nézve, általános és szakismereteik bővítése szempontjából.

A tantervben felsorolt tantárgyak mellett a *nyelvek tanulására* is alkalmat nyújtanak a hallgatóknak, amennyiben a főiskolán angol, francia, olasz és cseh nyelvtanítókat is alkalmaznak. Ugy-szintén tanítják a *gyorsírást* is.

A szaktárgyakból a rendes külső gyakorlatokat részint a Bécs közelében lévő 8 hektár kiterjedésű kísérleti kertben, részint a Bécs közelében lévő erdőségekben (főleg a „Wienerwald“-ban és Bécs-ujhely környékén) tartják meg. Ezenkívül az erdőmivelés- és erdőhasználattan tanára 8—10 napra s az erdőrendezéstan tanára külön szintén 8—10 napra terjedő nagyobb tanulmányutat tesz meg évente hallgatóival az osztrák birodalom tanulságosabb erdőgazdaságainak megtekintése céljából.

A tantárgyak egy részét az erdészhallgatók a gazdasági, illetőleg a kulturmérnöki szakosztály hallgatóival együttesen hallgatják.

A *vizsgák* háromfélék: félévi vizsgák, államvizsgák és szigorlatok. Az erdészeti szakképzettség elnyeréseért minden rendes hallgatónak három államvizsgát s illetve azokból a tantárgyakból, amelyek nem tartoznak az államvizsga anyagához, félévi vizsgát kell tennie.

Az *első államvizsga* az első év végén avagy a második év elején tehető le s nem egyéb, mint a fontosabb alaptudományokat felölelő alapvizsga. Tárgyai: a mennyiségtan, fizika és mechanika, általános kémia, általános és erdészeti növénytan, geológia és talajtan. E vizsga előtt bizonyítványt kell felmutatni a technikai rajzból.

A *második államvizsga* (a harmadik év végén vagy a negyedik év elején) kiterjed: az alsó geodéziára, az erdőmiveléstanra, erdőhasználattanra, erdővédelemtanra és nemzetgazdaságtanra. Ezt megelőzőleg félévi vizsgát kell tenni: a meteorológia és klimatológiából, az agrikulturchémiából, a növénykórtanból, az ábrázoló mértanból, a grafosztatikából, a termőhelyismeretből és a kémiai technológiából; továbbá szorgalmi osztályzatot kell felmutatni: a vadászattanból és a halászattanból.

A *harmadik államvizsga* a negyedik év befejezése után tehető le. Felöleli: az erdőrendezést, az erdőértékszámítást, az erdészeti építést, a közigazgatást és jogismeretet (beleértve a magánjogot is). Előzetesen félévi vizsga teendő: az általános építést, az általános géptant, a mechanikai technológiából, az erdőbecslést, az erdészeti kereskedelmi ismeretekből; ezenkívül bizonyítványt kell felmutatni az erdészeti építéssel kapcsolatos tervezési gyakorlatokból s szorgalmi osztályzatot: az erdőkezelés- és számvitelből, továbbá az erdészeti és agrárpolitikából.

Mind a három államvizsga a kultuszminiszter által kinevezett s a főiskola tanáraiból és a főiskola kötelékébe nem tartozó egyetemi tanárokból és magasabb rangú állami tisztviselőkből alakított vizsgáló bizottságok előtt teendő le. A kultuszminiszter és a földművelésügyi miniszter kormánybiztosokat is küldhetnek ki ezekhez a vizsgákhoz.

Az államvizsgák szóbeliek és nyilvánosak. Egy jelölt vizsgája három órára terjedhet. Ha a jelölt az illető államvizsgára előírt tantárgyak valamelyikéből előzetesen legalább „jó” eredménnyel félévi vizsgát tett, az államvizsgánál ezt a vizsgaeredményt is figyelembe veszik s ilyen esetekben az illető tantárgyból a vizsgaidő a szokásosnál rövidebbre szabható. A vizsgaeredményt az egyes tantárgyakból kiérdemelt osztályzatok alapján állapítják meg. Fokozatok: „kitüntetéssel képesített”, „nagyon jól képesített” és „képesített”.

Aki egy tárgyból nem állja ki az államvizsgát, az illető tárgyból két hónap múlva pótlóvizsgát tehet. Ha ekkor is megbukik, még egy ízben, újabb négy hónap múlva, ismét pótlóvizsgához bocsátják. Két vagy több tantárgyból való bukás az egész vizsga megismétlését vonja maga után (erre három hónapnál rövidebb határidő nem tűzhető ki). Ha ez alkalommal akár csak egy tárgyból is, megint megbukik a jelölt, az egész vizsgát még egyszer meg kell ismételnie, a vizsgáló bizottság által megszabott határidő leteltével. A vizsga további megismétlésének nincsen helye.

Ha valakit az első vagy a második államvizsga alkalmával egész évre vetnek vissza: a vizsgáló-bizottság állapítja meg, hogy az alatt az év alatt az illetőnek mely tantárgyakat kell hallgatnia. (Eszert — úgy látszik — a vizsgáló-bizottságtól függ, hogy a jelölt elvesziti-e az évet vagy sem.)

A *félévi vizsgákat* (Fortgangsprüfung vagy Einzelprüfung) a félévek végén és a félévek elején az előadó tanárok maguk tartják meg.

Ezek a vizsgák szóbeliek és írásbeliek. Bukás esetén a vizsga csak írásbeli folyamodvány útján nyert rektori engedély alapján s csak a következő rendes vizsgaidőben ismételhető meg. Ha ismét megbukik a jelölt, újabb vizsga tételére csak a főiskolai tanács adhat engedélyt. Osztályzatok: „kitűnő”, „nagyon jó”, „jó”, „elégséges” és „elégtelen”.

A bécsi gazdasági főiskola 1906 óta a *doktori czim* adományozására is fel van jogositva. E czim elnyerése czéljából a harmadik államvizsga letétele után szóbeli szigorlatot kell tenni az erdészeti tudományok valamelyik csoportjából (forstliche Produktionslehre, forstl. Betriebslehre vagy forstl. Ingenieurwesen), a szigorlatot megelőzőleg pedig önálló doktori értekezést kell benyújtani. Az értekezéssel, valamint a szigorlaton tanuságot kell tenni a jelöltnek arról, hogy az erdészeti tudományok művelésére képességgel bír.

A *téli félév* a főiskolán október 1-től a virágvasárnapot megelőző csütörtökig, a *nyári félév* pedig a husvét után következő első csütörtöktől július hó végeig tart. A félévek időtartama tehát változó, de az első félév mindig jóval hosszabb, mint a második.

Tandijak és vizsgadíjak. A rendes hallgatók félévenként 50 korona tandijat fizetnek, a rendkívüliek pedig heti óraszámuknak megfelelőleg óránként 3 koronát. Ezenkívül bizonyos laboratóriumi díjak is fizetendőek. A vizsgálati díj minden egyes államvizsgáért 20 korona, egy tárgyból való javító vizsgákért 10 korona. A félévi vizsgákért díjat (10 koronát) csak abban az esetben kell fizetni, ha nem a rendes vizsga időben tesz valaki vizsgát. A doktori szigorlat díja 80 korona; ezenkívül a doktori értekezés megbírlásáért 40 korona s a felavatásért 60 korona fizetendő.

A főiskolával kapcsolatosan a hallgatók számára *diákokthon* van berendezve, diákasztallal.

Azoknak, *akik állami szolgálatba lépnek*, a főiskola teljes elvégzése, vagyis a harmadik államvizsga letétele után *legalább három évi gyakorlatot* kell teljesíteniök s azután még egy *gyakorlati államvizsgát* (Prüfung für den forsttechnischen Staatsdienst) kell letenniök. A három évi gyakorlat alatt tapasztalataikról naplót kötelesek vezetni.

Ez a gyakorlati vizsga áll: a két napig tartó írásbeli vizsgából és a szóbeli vizsgából, melyet — az 1907. évben kiadott földmiv. miniszteri utasítás szerint — részint az erdőben, részint a szobában tartanak meg. Kiterjed: *a)* az erdőgazdaság és kezelés minden ágára, az erdőrendezésre, a technikai ismeretekre, beleértve a vadpatakszabályozást is, a faiparra és fakereskedelemre, a vadászatra, halászatra és számvitelre; *b)* az erdészetenél szükséges jogi ismeretekre s ezek között a szolgálomak megváltására, a vadászati és halászati törvényekre, a vízjogra, birtokpereknél való eljárásra, végrehajtási eljárásra, földadókataszterre stb.

A magánszolgálatba lépőktől Ausztriában általában nem követelnek főiskolai képzettséget. Ezek valamely erdészeti középiskola elvégzése és három évi gyakorlat után tehetik le a gyakorlati vizsgát

(Staatsprüfung für Fortswirte), mely őket önálló erdőgazdáknak minősíti. Annak, aki a bécsi főiskolát mint rendes hallgató végezte, három év helyett csak két évi gyakorlatra van szüksége a vizsga letevésehez. E vizsgához különben olyanokat is bocsátanak, akik erdészeti középiskolát sem végeztek, de főgimnáziumi vagy főreáliskolai érettségi bizonyítványuk van s öt évi gyakorlatot tudnak felmutatni. Akik a középiskola négy osztályának elvégzése után a bécsi főiskolát mint rendkívüli hallgatók végezték s ott a három elméleti államtanvizsga tárgyaiból félévi vizsgákat tettek, ugyanolyan elbánásban részesülnek, mint a középiskolákból kikerülő ifjak.

II. A német birodalom.

A felső erdészeti szakoktatásról való gondoskodás a német birodalomban az egyes államok feladata. Elsősorban ennek tulajdonítható az, hogy az egész birodalomban összesen kilencz főiskolai színvonalon álló erdészeti tanintézet van. Ezek részint egyetemmel vagy más főiskolával kapcsolatosak, részint önállóak. Így Bajorországban részint a müncheni egyetemen, részint az aschaffenburgi erdészeti főiskolán, Hessen nagyhercegségben a giesseni egyetemen, Württembergben a tübingai egyetemen, Baden nagyhercegségben a karlsruhei technikai főiskolán (műegyetemen), Poroszországban az eberswalde-i és mündeni erdészeti akadémiákon, Szászországban a tharandti, végül Szász-Weimar nagyhercegségben az eisenachi erdészeti akadémián történik a magasabb fokú erdészeti szakképzés.

Természetes, hogy ez a szakképzés mindenütt az illető állam erdészeti viszonyaihoz alkalmazkodik. Ez a magyarázata annak, hogy az egyes főiskolák tantervei egymástól oly lényeges eltéréseket mutatnak.

Vegyük sorra az alábbiakban Németország erdészeti főiskoláit, még pedig először azokat, ahol a szakképzés valamely egyetem keretében vagy egyetemmel kapcsolatosan történik.

1. Az aschaffenburgi erdészeti főiskola és a müncheni egyetem.

Bajorországban azoknak, akik az államerdészet szolgálatába kívánnak lépni, tanulmányaikat részint az aschaffenburgi erdészeti főiskolán, részint a müncheni egyetemen kell elvégezniök. Neve-

zetesen mint rendes hallgatók Aschaffenburgban tanulják két évig az alap- és segédtudományok tulnyomó részét s ezek mellett a földmérést, az erdészeti építést, a vadászattant és az erdészeti enciklopédiát, azután pedig ugyancsak két évig Münchenben a szorosabb értelemben vett szaktárgyakat, a nemzetgazdaságtant, pénzügytant, jogot s néhány tantárgyat az alap- és segédtudományokból.

Akik nem készülnek állami szolgálatba, azok mint rendkívüli hallgatók teljes — bár az államerdészet szolgálatba lépő rendes hallgatóktól megkívántnál szűkebbkörű — szakképzettséget szerezhetnek akár Aschaffenburgban, akár Münchenben. T. i. mindkét helyen gondoskodva van a rendes hallgatók számára előirt tantárgyakon kívül a szakképzettség kiegészítéséhez szükséges más tárgyak előadásáról is. Így Aschaffenburgban a fentebb jelzett tantárgyakon kívül előadják a többek között: a termőhelyismertetet (Standortslehre), az erdőművelést, erdőhasználatot, erdőrendezés- és becslést, erdőérték- és nyereségszámítást, a haltenyésztést. Münchenben pedig módjukban van a rendkívüli hallgatóknak az alap- és segédtudományokat, a geodéziát s az erdészeti építést is hallgatni és ekkép a szűkebbkörű erdészeti szakképzettséget három, esetleg két év alatt egészen megszerezni. Amíg a rendes hallgatóktól (állami szolgálatba lépni kívánók) megkövetelik az érettségi bizonyítványt, addig a rendkívüli hallgatóknál megelégszenek azzal, ha annyi előképzettséggel bírnak, amennyi az előadások megértéséhez mulhatlanul szükséges.

Azoknak, akik bajor államerdészeti szolgálatba kívánnak lépni, *az aschaffenburgi erdészeti főiskolára való felvételért* előzetesen, írásban kell folyamodniok a főiskola igazgatóságához. A felvétel feltételei közé tartozik az érettségi bizonyítványon kívül az erdészeti szolgálatnál — épp úgy mint a katonaságnál — megkövetelt ép, egészséges testalkat s különösen a jó látó- és hallóképesség, valamint az is, hogy az illető 22 évesnél idősebb ne legyen. Ha valaki nem közvetlenül az érettségi vizsga letétele után jelentkezik felvételre, ki kell mutatnia, hogy a közbeeső időt hol és mivel töltötte. A pénzügyi és kultuszminisztériumoknak jogukban áll a felveendő rendes hallgatók számát korlátozni és a felvételt bizonyos szigorubb feltételekhez kötni.

Az aschaffenburgi főiskolán az alap- és segédtudományok számára öt tanári állás van rendszeresítve (mathematika, fizika és geodézia, vegytan és ásványtan, növénytan, állattan). A hatodik rendes tanár az erdészeti tudományok tanára, a ki a szervezet szerint egyszerűen igazgatója a főiskolának. A szaktárgyak tanításánál közreműködik ezenkívül az egyik aschaffenburgi kir. erdőhivatal főnöke, valamint az igazgató mellett alkalmazott tanársegéd is. A tanárok egyenlő ranguak az egyetemi tanárokkal.

A *müncheni egyetemen* az erdészet hat tanszék (1. állattan, 2. növénytan, 3. erdőmiveléstan és erdőhasználattan, 4. erdőrendezéstan, erdőbecsléstan, erdészeti földméréstan és utépítés, 5. erdőértékszámítástan, erdészeti politika és adminisztráció, 6. talajtan és agrikulturchémia) által van képviselve, melyek az egyetem államgazdasági fakultásához tartoznak. Szoros kapcsolatban van az egyetemmel az öt osztályból álló erdészeti kísérleti állomás. A gyakorlatok egy részét itt tartják.

A rendes hallgatók számára előírt tanterv feltüntetése céljából az aschaffenburgi főiskola és a müncheni egyetem külön tantervei alapján az alábbi kimutatást állítottam össze. (L. 12—13. l.)

A fenti vizsgaköteles tantárgyakon kívül mint nem kötelező tárgyak szerepelnek még a müncheni tantervben: az agrikulturchémia, az erdészeti rovartan, az erdővédelemtan, a külföldi fafajok ismertetése. Ajánlatosnak mondja ez a tanterv továbbá az általános ismeretek bővítéséhez szükséges más tantárgyak hallgatását is. Sőt az egyetem rendszabályai a többi hallgatókkal együtt az erdészeket is egyenesen kötelezik arra, hogy egyetemi tanulmányaik alatt néhány tantárgyat hallgassanak a filozófiai fakultás tárgyai közül is.

Vizsgarendszer. Az állami szolgálatba lépni kívánóktól — itt csak azokról szólunk — Aschaffenburgban a második év végével *végző vizsgát* (Absolutorialprüfung) követelnek azokból a vizsgaköteles tantárgyakból, amelyeket ott hallgattak. De akik könnyíteni akarnak magukon, az erre a vizsgára előírt tantárgyak közül azokból, amelyeket az első évben egész terjedelmükben hallgattak (fizika, szervetlen vegytan, vadászattan), már az első év végén letehetik a vizsgát s ennek az előzetes vizsgának a tárgyaiból azután a második év végével nem kell vizsgázniaok.

A végző vizsgát a hallgatók a tanári karból alakított hármás bizottságok előtt teszik le. A vizsga időtartama minden egyes tantárgyra nézve 15 perczben van megszabva. A matematikából a szóbeli vizsgát megelőzőleg 2—3 héttel,

II. Az asehaffenburgi erdészeti főiskola és müncheni egyetem tantervé.

T a n t á r g y a k	Aschaffenburg				München				M e g j e g y z é s
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
	félév (órák száma hetenként)								
I. Alap- és segédtudományok.									
1. Mennyiségtan (szögmértan, a felsőbb analízis elemei, kúpszeletek).....	4	4	—	—	—	—	—	—	} A vizsgánál e hármát egy tárgynak tekintik.
2. Az ábrázoló mértan elemei; az erdőbecslésnél és utépitésnél előforduló köbözési eljárások	—	—	5	—	—	—	—	—	
3. Politikai számtan (különös tekintettel az erdőérték- és nyereségszámítástanra)	—	—	—	2	—	—	—	—	
4. Kísérleti fizika (mechanika, akusztika, optika, hőtan és a meteorológia alapvonalai, magnetizmus és elektromosság)	5	5	—	—	—	—	—	—	
5. Szervetlen vegytan	4	3	—	—	—	—	—	—	} A vizsgánál a kettőt egy tárgynak tekintik.
6. Szerves vegytan	—	—	3	—	—	—	—	—	
7. Ásványtan	—	—	2	—	—	—	—	—	
8. Geológia	—	—	—	2	—	—	—	—	
Chémiai és ásványtani gyakorlatok	—	—	—	(2)	—	—	—	—	
9. Növénytan I. rész (általános morphológia; az anatómia és fiziológia alapvonalai)	3	—	—	—	—	—	—	—	
Növénytan II. rész (növényrendszertan, különös tekintettel az erdészeti szempontból fontos növényekre)	—	4	—	—	—	—	—	—	
Növénytan III. rész (a rendszertan folytatása)	—	—	2	—	—	—	—	—	
Növénytani gyakorlatok (íőkép a fásnövények és erdei gyomnövények meghatározása).....	—	—	—	(2)*	—	—	—	—	*), Ezenkívül külső gyakorlatok is tartatnak (óraszám nincs meghatározva).
10. Állattan (különös tekintettel a rovarokra és az erdészeti és vadászati szempontból fontos emlősökre és madarakra)	4	3 (2)*	2 (2)*	—	—	—	—	—	*), Ezenkívül külső rovarvartani gyakorlatok is tartatnak.
11. Erdészeti technikai rajz (helyszimrajzok, térképek, tervek rajzolása stb.)	—	(2)	(2)	(2)	—	—	—	—	} Az államvizsgánál egy tárgynak tekintik a kettő
12. Növényanatómia és fiziológia	—	—	—	—	4 (3)	—	—	—	
13. Növénykórtan	—	—	—	—	—	5 (2)	—	—	

14. Talajtan	—	—	—	—	5 (2)	—	—	—	} Az államvizsgánál egy tárgynak tekintik a kettőt.
15. Klimatan és meteorológia	—	—	—	—	4	—	—	—	
Előadási órák száma összesen ...	20	19	14	4	13	5	—	—	Egy félévre összevonva = = hetenként 75 óra.
II. Technikai tárgyak.									
16. Földmérés tan	—	—	3	(3)	—	—	—	—	
17. Erdészeti építéstan (erdei utak és vasutak építése, az erdészeti gyakorlatban előforduló építkezések és vízépítéssel, szintmérési és uttervezési gyakorlatok)	—	—	2	2 (3)	—	—	—	—	
Előadási órák száma összesen ...	—	—	5	2	—	—	—	—	Egy félévre összevonva = = hetenként 7 óra.
III. Jogi tárgyak.									
18. Nemzetgazdaságtan	—	—	—	—	5	—	—	—	} Az államvizsgánál egy tárgynak tekintik a kettőt.
19. Pénzügytan	—	—	—	—	—	5	—	—	
20. Jogi enciklopédia (tekintettel az erdészeti igényeire)	—	—	—	—	—	—	5	—	
Összesen ...	—	—	—	—	5	5	5	—	Egy félévre összevonva = = hetenként 15 óra.
IV. Szorosabb értelemben vett szaktárgyak.									
21. Erdészeti enciklopédia (különös tekintettel az erdőmivelésre és erdővédelemre)	3	2	2	—	—	—	—	—	
22. Erdőmiveléstan	—	—	—	—	6 (3)	(3)	—	—	
23. Erdőbecsléstan	—	—	—	—	3 (2)	—	—	—	
24. Erdőhasználat tan	—	—	—	—	—	6	—	—	
25. Erdőrendezéstan	—	—	—	—	—	—	4*)	—	*) és gyakorlatok. *) " "
26. Erdőérték- és nyereségszámítást an	—	—	—	—	—	—	4*)	—	
27. Erdészeti politika	—	—	—	—	—	—	5	—	} Az államvizsgánál a hármat egy tárgynak tekintik.
28. Az erdészeti és vadászat története	—	—	—	—	—	—	—	3	
29. Erdészeti adminisztr. (Forstverwaltungslehre)	—	—	—	—	—	—	—	2	
Előadási órák száma összesen ...	3	2	2	—	9	6	13	5	Egy félévre összevonva = = hetenként 40 óra.
V. Egyéb gyakorlati tárgyak.									
30. Vadásztan és vadászati törvények	2	2	—	—	—	—	—	—	Egy félévre összevonva = = 4 óra.
A vizsgaköteles tárgyak heti előadási óráinak a száma összesen	25	23	21	6	27	16	18	5	Egy félévre összevonva = = 141 óra.

sorshuzás utján választott 4–6 kérdésre terjedő írásbeli vizsgát is kell tennie mindenkinek. A többi tantárgyból a vizsga csak szóbeli, kivéve a technikai rajzot, amelyből az illető hármass bizottság előtt egy próbarajzot kell elkészítenie a vizsgázónak.

Ha valaki az előirt 12 tantárgy (mathematika, fizika, geodézia, szervetlen vegytan, szerves vegytan, ásványtan és geológia, növénytan, állattan, erdészeti enciklopédia, erdészeti építéstan, vadásztan, technikai rajz) közül legalább 10-ből sikerrel állotta ki a vizsgát, végbizonyítványt kap s az esetleg hiányzó egy vagy két vizsgaeredményt később, pótlóvizsga utján szerezheti meg. Aki azonban kettőnél több tantárgyból nem állja ki a vizsgát, még egy évig Aschaffenburgban kell maradnia s ott újra kell hallgatnia nemcsak azokat a tárgyakat, amelyekből megbukott, hanem azokat is, amelyekből 3-as osztályzatot kapott. (Osztályzatok: 1 = nagyon jó, 2 = jó, 3 = középserű, 4 = elégtelen.) Az olyan ismétlőt, aki a harmadik év végén sem tud felmutatni olyan eredményt, amelynek alapján — meglévén már a 10 vizsgaeredménye — megkaphatná a végbizonyítványt, egyszerűen törlik az állami szolgálatra előjegyzett hallgatók lajstromából.

Münchenben az állami szolgálatra előjegyzett hallgatók a negyedik év végén *elméleti államvizsgát* (Schlussprüfung) tesznek az e célra a pénzügy- és kultuszminiszterek által kijelölt bizottság előtt, melynek elnöke valamely magasrangú államerdészeti tisztviselő, tagjai pedig egyetemi tanárok (szükség esetén műegyetemi tanárok is).

Az elméleti államvizsga szóbeli és nyilvános. Felöleli a fenti tanterv szerint az V–VIII. félévekre előirt tantárgyakat, vagyis összesen 10 tantárgyat. Minden tantárgyra itt is 15 percet számitanak. Osztályzatok: 1 = nagyon jó, 2 = elégséges, 3 = elégtelen. A vizsgán csak azt bocsátják át, aki feleleteivel a bizottság előtt minden kétséget kizárólag beigazolta, hogy az állami szolgálatban be fog válni úgy elméleti mint gyakorlati tudásával. Aki a vizsgát nem állotta ki, annak újabb egy, esetleg két évi egyetemi tanulás után az egész vizsgát meg kell ismételnie. A bizottság külön határoz afelett, vajjon az illetőnek a gyakorlatokat is meg kell-e ismételnie vagy sem. A vizsga másodszori megismétlésének nincsen helye. Ha valaki indokolatlanul nem jelentkezik vizsgára a maga idejében, avagy attól visszalép, csak egy év leteltével bocsátják vizsgához.

Az elméleti államvizsgát három évi gyakorlat után a *gyakorlati államvizsga* követi.

A müncheni egyetemen szintén lehet *doktorátust* tenni az erdészeti tudományokból. Azokat, akik az erre vonatkozó szigorlatot kiállják, az államgazdasági tudományok doktorává avatják.

A *téli félév* Aschaffenburgban október 15-én kezdődik s husvét előtt két héttel végződik, Münchenben pedig október 20-tól márczius 15-ig tart.

A nyári félév Aschaffenburgban husvét után egy héttel kezdődik s végződik július hó végén, míg Münchenben április 21-től július hó végéig tart.

Tandijak és vizsgadíjak. Aschaffenburgban a rendes hallgatók 75 márka s a rendkívüliek 120 márka tandijat fizetnek évente; ezenkívül a nem kötelező tantárgyakért a heti órák számának megfelelőleg, óránként 4, illetve 6 márka tandij fizetendő félévenként. Tandijelengedés nincs. Münchenben — eltekintve egyes díjtalan előadásoktól — a tandij heti előadási óránként 4 márka. Ez a díj kétszeresére emelhető az olyan tantárgyaknál, amelyeknek előadása írásbeli dolgozatok kijavításával avagy kirándulásokkal van egybekötve. A vizsgadíj Aschaffenburgban tantárgyanként 2 márka, Münchenben az egész elméleti államvizsgáért 26 márka.

A müncheni egyetemnek az 1908/9. év második felében összesen 74 erdész-hallgatója volt. Ehez közel áll a hallgatók száma Aschaffenburgban is.

Értesülésem szerint Bajorországban a felső erdészeti szakoktatás fentebb ismertetett jelenlegi rendszerének lényeges módosítását s ezzel kapcsolatban az aschaffenburgi főiskolának Münchenbe leendő átvitelét s az itteni egyetembe való beolvasztását tervezik.

(Folyt. köv.)

Jogtalan legeltetés.

Közlő: *Hangay Géza* m. kir. főerdőtanácsos.

Ily czimen az Erdészeti Lapok múlt évi 18. számú füzetükben a m. kir. Curiának legeltetés által elkövetett erdei kártétel ügyében 4892/908. szám alatt hozott ítéletét és annak indokolását közölték, amely gondolkodóba ejthette a jogi ismeretekkel nem bíró szakembert aziránt, hogy az 1879. évi XXXI. t.-cz. ebbeli határozott rendelkezéseinek ellenére, miért nem ítélték meg az okozott káron kívül a 85. § szerint készült erdei érték- és árszabály alapján megállapítható kártérítés összegét is.

Az ítélet indokolása szerint „az erdei kártételek kérdésében rendelkező 1879. évi XXXI. t.-cz. 100. §-a károsultat egyedül a jogosulatlan legeltetés által szenvedett kár megtérítésének követelésére jogosítja fel, mihez képest a felperes (károsult) *nem követelheti* a legeltetés által elpusztított fák értékén felül még külön *a kártérítést is*, hanem egyedül szenvedett teljes kárának megtérítését. Ez az összeg az idézett t.-cz. 102. §-ához képest azon esetben, ha a legeltetés általi kártétel a 100. § 1—7. pontjaiban

felsorolt állatokkal 15 éven aluli erdőben követtetett el, a 100. § alapján kiróható pénzbüntetés teljes összegénél kevesebb nem lehet“.

A m. kir. Curia 3988/909. P. szám alatt szintén legeltetés általi károsítás ügyében — de az előbbtől lényegesen eltérő indokok alapján — hozott ítéletet, illetve elvi jelentőségű határozatot. Ezen ugy szak-, mint jogi szempontból igen érdekes és tanulságos jogesetet, annak teljes megértése végett, egész terjedelmében részletesen a következőkben ismertetem :

A hatóságilag felesketett járási erdőőr és erdőszolga által vezetett „erdei kihágási napló“ szerint B. birtokos két gulyása, az állami kezelés alatt lévő és a ...li nemesi közbirtokosság tulajdonát képező *véderdő* területén 8 esetben, melyek közül 5 esetben a kárösszeg a 60 koronát meghaladta, összesen 177 drb marhát jogtalanul legeltetett, miért is a járási erdőgondnokság a két gulyás és az 1879. évi XXXI. t.-cz. 84. § szerint velük egyetemlegesen felelősséggel tartozó gazda ellen, az erdőtvény 100. §-ában említett és a vármegye területén érvényben lévő erdei érték- és árszabály alapján megállapított erdei kihágás miatt, a kir. járásbiróságnál 472 K 80 f *kár*, 572 K 80 f *kártérítés* és 354 korona pénzbüntetés összesen : 1145 K 60 f. követelés iránt a pert megindította.

A kir. járásbiróság 1907. évi B. 360/8. sz. ítélete :

Az I., II. rendü vagyontalan és III. rendü vagyonos terhelt a Btk. 421. §-ába ütköző *idegen ingatlan vagyon rongálása vétségében* bűnösnek mondatik ki, mit azáltal követett el, hogy ...lon 1907. évi VI., VII., VIII. hónapokban több ízben is az I. és II. rendü vádlottak őrizetére bizott marhák a ...li véderdőbe mentek és ott 60 koronánál nagyobb kárt okoztak, a II. rendü vádlott pedig azért bűnös, mert az részint az ő tudomása és részint mulasztása következtében történt, miért is vádlottak mindegyike, a Btk. K. 1. §-a alapján, az 1892. évi XXVII. t.-cz.-ben meghatározott czélra fordítandó, jogerő után 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett fizetendő, igazolt behajthatlanság esetén 2 napi fogházra átváltoztatandó 20 korona *pénzbüntetésre* stb. ítéltenek.

Kötelesek egyetemleg a felmerült és a kincstár által előlegezett 2 K 60 f bűnügyi eljárás költségeket stb. megfizetni.

A járási erdőgondnokság *kárigényének érvényesítésével polgári perre utasítatik.*

Indokok:

A járási erdőgondnokság 1907/B. 360. és 382. sz. a. iktatott feljelentései szerint B. . . . li birtokos pásztorainak, V. és H.-nak őrizete alatt volt marhák, mintegy 40—45 darab, az 1907. évi VI., VII. és VIII. hónapokban több ízben kisebb-nagyobb számban bementek a kőrises véderdőbe és ott a kárfeleltekben felszámított és 60 koronát meghaladó károkat okoztak.

V. és H. maguk beismerik, de V. erdőszolga is tanusította, hogy a nevezettek őrizete alatt lévő marhák a feljelentési időben tényleg több ízben bementek a véderdőbe, ahol a nevezett pásztorok azután reggelenként szedték össze őket. Ezen vádlottak avval védekeztek, hogy a marhák részére B. nem készítettett állást, azok éjjelenként szabadon és őrizet nélkül voltak, mert csak nappal őriztette a marhákat B., éjjelre pedig a nevezett pásztorok a tanyára mentek be; B. pedig beismerte, hogy a marhaállást elpusztította, éjjelre a marhákat lopások miatt berekeszteni nem célszerű, tudta tehát, hogy azok szabadon vannak éjjel, tudta, mert úgy rendelkezett, hogy a pásztor este teheneket hajtott a tanyára és reggelig ott maradt. Bizonyítva van az is, hogy a károkra B. figyelmeztetve lett S. járási erdőőr és V. erdőszolga által.

Nyilvánvaló ezek szerint, hogy vádlottak tudták, hogy az éjjel magukra hagyott marhák a véderdőbe járnak, ezt megakadályozni nem is törekedtek, tehát a bekövetkezett és általuk tudott rongálások, mivel hosszabb időn át gyakrabban történtek, szándékosaknak tekintendők és azért mindhárom vádlottat a Btk. 421. §-ába ütköző vétségben bűnösnek kimondani és megbüntetni kellett.

Enyhítő körülményül szolgál vádlottak büntetlen előélete.

A költségekben vádlottakat a Btk. 479. és 480. §-ai alapján kellett marasztalni, de I. és II. rendű vádlottak vagyontalanok lévén, ellenük az eljárási költségeket behajthatatlanoknak kellett kimondani.

Az okozott kár nagysága a jelen per keretében pontosan megállapítható nem lévén, sértettet e tekintetben polgári perre kellett utasítani.

*

A m. kir. járási erdőgondnokság ezen ítéletet az 1898. évi XIX. t.-cz. 48. §-a értelmében véglegesen szervezkedett közbirtokosság elnökének avval adta ki, hogy a polgári per vitelére nézve egy ügyvédet a szükséges meghatalmazással lásson el.

Ez megtörténvén, a per folyamatba tététt, időközben azonban B. összetoborozván hiveit, oly közbirtokossági gyűlési határozatot provokált, hogy a per B. ellen beszüntetessék, az addig felmerült költségek pedig a közbirtokosság terhére számoltassanak el.

A közbirtokosság elnöke ezen sérelmes határozatot megfeleltette s ennek alapján a közig. bizottság a törvényellenes határozatot megsemmisítette s a közbirtokosságot a per folytatására utasította.

A kir. törvényszéknek 957/909. P. számú ítélete.

A kir. törvényszék végrehajtás terhével kötelezi alpereseket, hogy 566 K 40 f tőkét, ennek 1908. évi február hó 11. napjától járó 50% kamatait és 256 K 40 f perköltséget felperesnek egyetemlegesen megfizessenek.

Felperesi ügyvéd perbeli járandóságát a kir. törvényszék 255 K 40 f-ben, az I. rendü alperesi ügyvédét pedig 214 K 50 f-ben saját feleik irányában megállapítja.

Ítéleti illeték fejében felperes 16 K bélyegjegyet a perfelvételi jegyzőkönyvön felragasztott.

Indokolás.

A XIII. naplósám alatt csatolt bűnügyi iratok tanúsága szerint alperesek a veszprémi kir. járásbírósnak 1907/B. 360/8. sz. *jogerős ítéletével bűnösöknek mondattak ki a Btk. 421. §-ába ütköző idegen ingatlan rongálása vétségében*, amit azáltal követtek el, hogy az I. rendü alperes tulajdonát képező, a II. és III. rendü alperesek őrizetére bízott marhák a ... li véderdőbe mentek s ott 60 koronánál nagyobb kárt okoztak, ugyanezen ítélet sértetteket kárigényeik érvényesítésével a polgári perre utasította. Ez alapon indította meg a közbirtokosság alperesek ellen a keresetet.

A védekező I. rendü alperes mindenekelőtt a felperes *kereshetőségi joga* és a képviselő hiánya miatt támasztott kifogást azon az alapon, hogy a közbirtokosság a telekkönyvi rendezéssel már létezni megszűnt, s hogy a nevében fellépőknek törvényes képviselete igazolva nincs.

A hivatalból betekintett ... li 1. sz. telekjegyzőkönyv adataiból a bíróság megállapítja, hogy az A + 24 — 36 sorszám alatt felvett, körülbelül 1000 kat. hold kiterjedésű véderdő jelenleg is a ... li közbirtokosság nevében áll. Tekintve már most, hogy a kereset jogalapját éppen ezen közös erdőiségben szenvedett károsítás képezi, a telekkönyvi tulajdonos kereseti joga pedig e tekintetben vitán felül áll, minthogy továbbá a közbirtokosság képviseletében fellépő R. elnök a per megindítására a felettes közigazgatási hatósága részéről a K) alatti határozat szerint egyenesen utasítva lett: a kir. törvényszék ez okból a felperes *kereshetőségi jogát és törvényszerű képviseletét megállapítja*.

Erdemben a károsítás tényét felperes a hivatkozott és *jogerős büntető ítéletre*, a kártérítés összegének meghatározását pedig a m. kir. járási erdőgondnokság által kiállított és C) alatt becsatolt erdőkárbjelentésre alapítja. Ezen C) alatti, mely a büntető ítéletnek is alapjául szolgált, a *károsító cselekményt* az I. rendü alperes tulajdonát képező, a II. és III. rendü alperesek őrizetére bízott szarvasmarháknak 8 esetben összesen 177 drb. állatnak tilos legeltetése által, a követelés összegét pedig kárértékben 572 K 80 fillérben, kártérítésben ugyancsak 572 K 80 fillérben, összesen 1145 K 60 fillérben jelöli meg.

Az 1868. évi LIV. t.-cz. 165. §-a szerint kiállított ezen *közokirattal szemben* védekező alperesnek a tartalmi valóság ellen tett, de mivel sem támogatott kifogása figyelembe nem jöhet.

Ennélfogva a kir. törvényszék a hivatkozott *bűnügyi iratok*, a C) alatti *erdőkárbjelentés*, továbbá tanuknak vallomása és az általuk felmutatott nyilván-

tartás, illetőleg erdei napló vonatkozó adatai alapján tényként megállapítja, hogy az alperesek jogtalan cselekménye, illetve vétkes mulasztása folytán a felperes tulajdonát képező véderdőben 1907. év nyarán nyolcz különböző napon összesen 177 drb. szarvasmarha legelt s ezáltal azok a 15 éven aluli kőriscsemetekben kárt okoztak.

Kétségtelen, hogy alperesek e szubjektív *vétkesség következményeké*p, a büntetésen felül a jogellenesen megsértett érdek gazdasági helyreállításával, a sérelem magánjogi kiegyenlítésével, vagyis *kártérítéssel tartoznak*.

A kártérítés összegének megállapításánál azonban a kir. törvényszék nem vette teljesen figyelembe a C) alattiban előirt kármennyiséget.

Az *erdőtörvényen* és az érvényes *ár- és értékszabályzaton* alapuló C) alatti kárbejelentés szerint ugyanis a felszámított követelés alapját egyrészt a *tényleges kár*, vagyis azon érték képezi, amely a levágott vagy megrongált csemetekért jár, másrészt azon *közvetve nyilvánuló károk*, amelyek *nagysága határozottan meg sem íté*lhető, s melyek egyenértéke is ép azért csak általános szempontból kiindulva állapítható meg. A C) alattiban mindkét rendbeli kár a H) alatti érték és árszabályzat alapján ugyanazon összegben van felvéve, s a kettőnek *össze*adásából áll elő a felperes kárkövetelésének teljes összege.

Ami a kárkövetelés első részét illeti, az okozott és külön is megbecsülhető kár a per adatai szerint a 15 éven aluli kőriscsemetek rügyeinek lerágásából állott elő.

Minthogy azonban ezen *tényleges kárnak mérve és értéke* csak közvetlen becslő útján állapítható meg, a vonatkozó becslés adatait azonban a kereset nem tartalmazza, *felperes előleges bírói szemlével* a kárértéket megállapíttatni elmulasztotta, a per befejezéséig eltelt hosszabb idő miatt pedig a bizonyítás ma már eredménynyel nem lenne foganatosítható, s különösen, mivelhogy P. főerdész és S. járási erdőőr vallomása szerint ugyanazon időben, ugyanazon erdőterületen, más tulajdonosok állattjai is okoztak legeltetési kihágást, s így az okozott károkért az egyesek felelőssége ma már meg nem állapítható, illetőleg az egész kárérték alperesek terhére nem számítható: ezért a kir. törvényszék a kárkövetelés ezen részét, vagyis *a tényleges kár értékét* felperes javára alperesekkel szemben megállapíthatónak és *megítélhetőnek nem találja*.

Igaz ugyan, hogy az *általánosan követett bírói gyakorlat szerint polgári per útján csupán a mennyiségileg és minőségileg meghatározható tényleges kárért íté*lhető meg kártérítés s az okból *felperes keresetével teljesen el volna* utasítandó.

Mégis arra való tekintettel, hogy az alperesek terhére *jogérvényesen meg*-állapított *büncselekmény* éppen a kár mennyiségére figyelemmel haladta meg az erdő törvénybe ütköző legeltetési kihágás tényálladékát, s a büntető törvénykönyvbe ütköző vétségnek alapját éppen a 60 K értékhatárt meghaladó kár fenforgása képezte, minthogy továbbá *a bűnösségnek a kártérítésre való kötelezés a termész*etes *folyománya* s az erdő törvény szerint a tilos legeltetés, mint erdei kártétel *a perrendszerben bizonyítható kárra való tekintet nélkül is kártérítésre kötelez*, a kir. törvényszék a kárkövetelés azon részét, mely az elkövetés idejében meg nem becsülhető s a kártétel által csak közvetve nyil-

vánuló kárra vonatkozik (1880. évi 24432. földm. miniszteri utasítás 15. § második bekezdés), az erdőtörvény 85. §-a értelmében a megyéhez tartozó községek részére megállapított s érvényes *H*) alatti érték és árszabályzat figyelembevételével megállapíthatónak találta.

A hivatkozott szabályzat szerint pedig a bükkállabokban elkövetett legeltetési kihágásért egy drb. szarvasmarha után 1 K 60 fillér, a 15 évesnél fiatalabb állabokban annak kétszerese, vagyis 3 K 20 fillér fizetendő, a 117 drb. szarvasmarha után felszámítható kártérítés összege tehát 566 K 40 fillért tesz ki.

Ezen összegnek és a kereset bérbeadásától járó 5°/_o kamatoknak megfizetésére alpereseket a jogtalan kártételből folyó egyetemleges kötelezettségnek fogva egyetemlegesen kötelezni kellett.

A perfelvételi határnapon meg nem jelent alperesek a védekező I. rendű alperes védelméhez csatlakozottaknak voltak tekintendők.

Alperesek mint pervesztések az 1868. évi LIV. t.-cz. 251. §-a alapján a felmerült perköltségek megfizetésére is egyetemleg köteleztettek.

Az ügyvédek perbeli járandóságának megállapítása az 1868. évi LIV. t.-cz. 252. §-án alapul.

A kir. tábla 813/909 P. számú ítélete.

A kir. ítélőtábla az elsőbíróság ítéletét a kereseti követelésből 12 K 80 fillér tőkerészletre vonatkozó nem felebbezett részében nem érinti;

azokban a felebbezett részeiben pedig, amelyek szerint *felperesek keresetüknek 566 K 40 fillért tévő részével elutasítottak*, s amelyek szerint alperesek 566 K 40 fillér tőkében, ennek kamataiban és a perköltségben marasztaltattak, *helybenhagyja*; egyszersmind a felek képviselőinek felebbezési díját és költségét és pedig a felperesi ügyvédét 38 K 80 fillérben, s I. rendű alperesi ügyvédét 34 K 30 fillérben feleikkel szemben megállapítja.

Indokok :

Előrebocsátja a kir. ítélőtábla, hogy az elsőbíróság ítéletét, amennyiben az az alpereseket csakis 566 K 40 fillér tőkében és kamataiban marasztalja, továbbá 579 K 20 fillérre vonatkozó részében elutasítónak veszi,

s hogy noha az elsőbírósági ítélet marasztaló része ellen csupán I. rendű alperes élt felebbezéssel, azt a II., III. rendű alperesek részéről is az 1881. évi LIX. t.-cz. 35. §-a értelmében felebbezettnek tekinti.

Érdemben az elsőbíróság ítéletét az alpereseket 566 K 40 fillérben és kamataiban, valamint a perköltségben, marasztaló részében — *elhagyásával annak az indoknak, mintha felperesek keresetükkel teljesen elutasíthatók lettek volna* azért, mert polgári per útján csupán a mennyiségileg és minőségileg meghatározható tényleges kárért illető kártérítés, egyéb vonatkozó indoklásánál fogva és még azért kellett helybenhagyni, mert az elsőbíróság ítéletének helyes indoklása szerint a felperesek kereshetőségi joga és törvényes képvisellete, ez utóbbi az 1898. évi XIX. t.-cz. 26. §-a értelmében is kétségtelenül megállapítható; mert *a károsító tény bűnvádi uton* alperesek irányában jog-

erősen már megállapított, s ahhoz nem férhet kétség, hogy a felperesek tulajdonát tévő erdőben I. rendű alperes szarvasmarhái által kár okoztatott, mert továbbá a 24432/1880. számú földmivvelésügyi miniszteri rendelet 15. §-a az 1879. évi XXXI. t.-cz. 100. és 102. §-ában említett, az erdei legetetéssel okozott kárnak két nemét állapítván meg, tekintve, hogy a lerágott vagy megrongált kőrifacsetetékért járó érték az előleges birói szemle elmulasztása miatt meg nem határozható, jogos, hogy a kárnak legalább az az értéke térítessék meg felperesnek, amely abban nyilvánul, hogy a legetetett területen lévő fák növekedése és értékgyarapodása csökkent azáltal, hogy a talajnövények legetettek, letapostattak, a lombtakarók megbontattak s a termőföld felvágatott s mert nincs törvényes akadálya annak, hogy egyéb perrendszerü adatok hiányában az ilyenmü, csak közvetve nyilvánuló károk nagysága, illetve a kártérítés összege a Veszprém vármegye területére érvényes H) alatti érték és árszabályzat (1879. évi XXXI. t.-cz. 85. §-a) alapján hozattassék meg.

Az elsőbiróság ítéletét a felpereseket keresetükkel további 566 K 40 f-re nézve elutasító részében pedig szintén vonatkozó indokai alapján és még azért is helyben kellett hagyni, mert a 24431/1880. számú földmivvelésügyi miniszteri rendelet 15. §-ának 1-ső bekezdésében említett, az erdei termékekben okozott tényleges kárért még külön járó kártérítés összege, P. és S. tanuknak amaz általánosságban tartott vallomásaiból, hogy I. rendű alperes szarvasmarhái, a mintegy 30 holdat kitévő véderdő összes fáinak rügyeit lerágták, — meg nem állapítható s mert ezekből folyólag a kár összege a H) alatti szabályzatnak az illető fanemekre, csetetékre és egyéb erdei termékekre vonatkozó ár- és értéktételei alapján nem szabható meg.

A m. kir. Kuria 3988/1909. P. számú ítélete.

A másodbiróság ítéletének nehezelt azt a részét, amelylyel alperesek 566 K 40 f tőkében, annak kamataiban és a perköltségben marasztaltattak, helybenhagyja; ellenben ugyanaz ítéletnek nehezelt többi részét az elsőbiróság ítéletére is kiterjedő hatálylyal megváltoztatja és alpereseket 15 nap alatti végrehajtás terhével egyetemleg arra is kötelezi, hogy *felperesnek további 566 K 40 f tőkét*, ennek 1908. évi február hó 11. napjától járó 50% kamatait és összesen 88 K 50 f felebbezési költséget *megfizessenek*.

A peres felek képviselőinek felebbezési munkadíját és kiadását saját feleik irányában a kir. Kuria külön-külön 50 K-ban állapítja meg.

Indokok:

Megjegyezve azt, hogy a másodbiróság ítélete az 1881: LIX. t.-cz. 35 §-a rendelkezésénél fogva másod- és harmadrendű alperesek részéről is felebbezettnek tekintett és hogy elsőrendű alperes jelen felebbezésében a felperesség elleni kifogást elejtván, arra külön kiterjeszkedni nem kellett, a másodbiróság ítélete abban a részében, amelylyel alperesek 566 K 40 f tőkében és járulékaiban marasztaltattak, helybenhagyatott indokainál fogva és azért,

mert az 1879:XXXI. t.-cz. 84. §-a rendelkezésénél fogva erdei kihágások esetében a *vagyonai felelősség tekintetében a gazdát alkalmazottaival együtt egyetemleges fizetési kötelezettség terheli.*

Áttérve a másodbiróság ítéletének megváltoztatott részére, **helyes annak az 1879:XXXI. t.-cz.-re és a 22482/1880. sz. földmivvelésügyi miniszteri rendeletre alapított az az indokolása, hogy a tilos erdei legeltetésből eredően a károsultat az okozott kárnak két neme illeti meg és hogy a károsító tény bünvádi uton alperesek irányában jogerősen már megállapítván, jelen polgári pernek már csak az képezi döntő körülményét, hogy alperesek felperesnek minő kárösszegeket fizessenek meg? Nem helyes** azonban a másodbiróságnak az az álláspontja, mintha a lerágott vagy megrongált kőriscsometékben annakidején I. rendű alperes marhái által *tényleg okozott kár egyedül azért nem lenne megítélhető,* mivel ez a kárérték az előleges birói szemle meg nem tartása miatt meghatározható nem lenne.

Ugyanis a C) alatti erdőkárbejelentés, amely az 1879:XXXI t.-cz. 85. §-a alapján a földmivvelésügyi miniszter által jóváhagyott H) alatti érték- és árszabályzat alapján készült, a csometékben a tilos legeltetés által *tényleg okozott kár értékét 572 K 88 f-rel és illetve helyes számítás szerint 566 K 40 f-rel határozza meg; és habár a tényleges kár czimén követelt kárérték rendszerint csak közvetlen becsü utján állapítható meg, a jelen perben az idézett erdőtörvény 85. §-ának rendelkezésére tekintettel alpereseknek állott kötelességükben azt bizonyítani, hogy a C) alattiban kimutatott kárérték, a kár tényleges értékének meg nem felel; minthogy pedig a védekezett elsőrendű alperes a C) alatti adatait a perben meg nem döntötte: alpereseket az alsóbirósági ítéletek vonatkozó részeinek megváltoztatása mellett az 566 K 40 f kárérték, annak kamatai és az 1864:LIV. t.-cz. 251. §-ai alapján a perköltséggel egy tekintet alá eső kétszeri felperesi felelbezés költségeiben is marasztalni kellett.*

*

A fentebb közölt birósági ítéletekből kétségtelen az, hogy azon esetben, ha a gazdának az alkalmazott cselédeivel szemben való felelőssége az erdőtörvény 48. §-a alapján *bünvádi uton már jogerősen* meg lett állapítva, akkor a károsult erdőbirtokosnak a *tényleges és a közvetve okozott kár* után a *kártérítési összeg* megtérítésére igénye van; továbbá, hogy a hatóságilag felesketett erdőtiszt által benyújtott — közokiratnak minősített — erdei kárbejelentésben kitüntetett kártérítési követeléssel szemben a károsító félnek kell bizonyítani azt, hogy annak mérve a valóságnak megfelel-e vagy nem?

Az egyesek vagy többek által alkalmazott — legtöbbszörre vagyontalan — pásztorok gondatlansága által okozott jogtalan legeltetési kihágások megszüntetése, illetve korlátozása tekintetében

tehát főtörekvésünknek oda kell irányulnia, hogy a gazdára a kötelességszerű felügyeleti jog gyakorlásának elmulasztását bűnvádi uton reáolvastathassuk, mert ha az megtörtént, nyert ügyünk van, miután az okozott kár és kártérítési összeg megtérítése iránt indítandó polgári pernek már csak az képezi döntő feladatát, hogy a kártevő fél mekkora összegre rugó *kárösszegeket* fizessen meg a kárvallott erdőbirtokosnak?

Ezt elérhetjük azáltal, ha azon gazdákat, kiknek marhái gyakorta károkat okoznak, két tanu jelenlétében az erdőörök által szóbelileg vagy közvetve a községi előljáróság, vagy a közigazgatási hatóságok útján térti-vevény mellett arra hívjuk fel, hogy gondatlan pásztoraik felett a kötelességszerű felügyeleti jogot gyakorolni következmények terhe alatt el ne mulasztják.

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK.

Jegyzőkönyv

az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmányának 1909. évi december hó 15-én Budapesten tartott üléséről.

Jelen voltak: Báró *Bánffy* Dezső elnök, dr. *Bedő* Albert és *Horváth* Sándor alelnökök, *Almásy* Andor, *Arató* Gyula, *Csik* Imre, *Csupor* István, *Dapsy* Frigyes, *Gaul* Károly, *Hirsch* István, *Hoffmann* Antal, *Kaán* Károly, *Kócsy* János, *Lászlóffy* Gábor, *Marosi* Ferencz, *Muzsnay* Géza, *Nagy* Károly, *Osztro-luczky* Géza, *Péché* Kálmán, *Schmidt* Ferencz, *Tavi* Gusztáv, *Téglás* Károly és *Tomcsányi* Gyula választmányi tagok, *Szalai* Ernő, a számadás vizsgáló bizottság *elnöke*, *Kovács* Gábor alapító tag és az egyesület tisztikara.

Távolmaradásukat kimentették: *Bittner* Gusztáv, *Havas* József, *Kiss* Pál, *Laitner* Elek, *Sóltz* Gyula, *Török* Gábor, dr. *Tuzson* János és *Vuk* Gyula választmányi tagok.

I. Elnök az ülést megnyitván, a jegyzőkönyv hitelesítésére *Hirsch* István és *Tomcsányi* Gyula választmányi tagokat kéri fel.

II. A pénztár állásáról a titkár a következő jelentést terjeszti elő:

a bevétel f. évi január hó 1-től a mai napig 100041 K 18 fill.
a kiadás ugyanezen idő alatt --- --- --- --- --- 69642 „ 82 „

Rendkívüli befizetések czimén a következő összegek folytak be:

Uj készpénzalapítványként a báró Bánffy család gödemesterháza uradalmától 400 K; Piller Kálmán részéről 300 K; kötvényben tett alapítványok törlesztésére 470 K; a Wagner Károly alapítvány javára 9 K 80 fillér.

Idetartozóan a titkár sajnálattal emlékezvén meg Faragó Béla rendes tag elhunytáról, bejelenti, hogy végső akaratához képest örökösei a róla elnevezett alapítványt 4 egyenlő részletben 2000 K-val növelni kívánják.

Jelenti továbbá a titkár, hogy a mult választmányi ülés határozata értelmében az egyesület birtokában levő 225600 K n. é. magyar kor. jár. kötvényből eddig 124000 K n. é. kötvény cseréltetett át földhitelintézeti papírrá, anélkül, hogy az egyesület ezáltal tőkében vagy kamatban megrövidülést szenvedett volna.

Felhatalmazást kér titkár az elnökség részére, hogy az évi zárlatnak az ülés alkalmával pontosan még meg nem állapítható eredményéhez képest az év végével a fel nem használt összegek esetleges letétbe helyezése, az alapítványok készpénzkészletének földhitelintézeti papirok vásárlására való felhasználása és a pénztári felesleg hovaforditása iránt, hasonlóan mint a mult évben, intézkedhessék, minél elsősorban a letéti számadástól kölcsönvett összeg visszafizetése, másodsorban az 1908. évi jubiláris alapítvány dotálása és csak harmadsorban az alaptőkének gyarapítása jó figyelembe.

Egyuttal a f. évben még felmerülő szükségletre a II. rovaton (ügyviteli költségek) 1600, az V. rovaton (Erdészeti Lapok stb.) 600 K és a VII. rovaton (házat terhelő kiadások) 600 K póthatelt kér, megjegyezvén, hogy ez utóbbi főként azért vált szükségessé, mert a községi pótható emelkedett.

Bemutatja végül a titkár az 1909. évi december hó 13-án tartott váratlan rovincsolásról felvett jegyzőkönyvet, melynek tanúsága szerint a számadásvizsgáló bizottság a pénztárt rendben lévőnek találta.

Az igazgató-választmány a titkár jelentését tudomásul veszi, a kívánt felhatalmazást az elnökségnek megadja és a kért póthiteleket engedélyezi.

Köszönettel fogadja egyuttal Faragó Béla örökösének abbeli szándékát, hogy a Faragó Béla-féle alapítványt 2000 K-val növelik.

III. A titkár bemutatja Darányi Ignác és Kócsy János vál. tagok leveleit, amelyekben az igazgató-választmány tagjaivá történt megválasztásukért köszönetet mondanak s azt elfogadják, továbbá gróf Pálffy József és a Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület leveleit, amelyekben a közgyűlés alkalmából vett üdvözlétekért köszönetet mondanak.

Tudomásul vétetnek.

IV. A titkár bemutatja *Darányi* Ignác földmivelésügyi miniszternek az Erdészeti Lapokban már közölt átiratát, amelyben értesíti az egyesületet, hogy a pénzügyminiszterrel megegyezett arra nézve, hogy az állami erdőtisztekre a főiskolai képzettségű tisztviselőkre nézve megállapított létszámarány a legközelebbi 3 évben teljes mértékben kiterjesztendő, még pedig a fa- és földilletmények sértetlen fentartása mellett.

Egyben közli a titkár, hogy az elnökség kötelességének tartotta, hogy a miniszter urnak ezen átiratára késedelem nélkül válaszoljon és az egyesület háláját tolmácsolja ezen több évtizeden át napirenden lévő kérdés végleges megoldásáért.

Az igazgató-választmány örömmel veszi tudomásul e bejelentést és hozzájárul az elnökség részéről már tolmácsoltt köszönetnyilvánításhoz.

V. Az elnök bejelenti, hogy a Horváth Sándor alapítvány 1000 K-ás jutalomdíjára a kitűzött határidőre több ajánlás érkezett a tagok sorából, amelyek az ülésre vonatkozó meghívóval egyidejűleg a választmány tagjaival közöltettek. Felhívja a választmány tagjait, hogy az alapszabályok értelmében a jutalomdíjat titkos szavazás útján az ajánlottak egyikének ítélje oda.

A titkos szavazás eredményeként az elnök kihirdeti, hogy az igazgató-választmány a Horváth Sándor alapítvány 1909. évi jutalomdíját 20 szavazattal 3 ellenében *Vadas Jenő* m. k. főerdőtanácsos, főiskolai tanárnak ítélte oda.

VI. Az igazgató-választmány a következő segélyeket szavazza meg:

a) *A Wagner Károly és Luczenbacher Pál alapítványokból:* özv. Felker Istvánné, özv. Kremnitzky Aladárné, özv. Bauer Endréné, özv. Urbanovszky Béláné 50—50 K, özv. Nagy Gyuláné 47 K, özv. Pukács Antalné, özv. Szécsi Zsigmondné, özv. Hethéssy Lászlóné, özv. Böhm Ferenczné, özv. Petykó Antalné, özv. Vranai Istvánné, özv. Netsch Józsefné, özv. Zeller Gézáné, özv. Hoffer Tivadarné, özv. Kernács Gyuláné, özv. Guha Károlyné, özv. Winkler Ferenczné, özv. Kristen Adolfné, özv. Werner Emilné, özv. Német Pálné, özv. Jenőffy Jenőné, özv. Gere Andrásné, özv. Kabina Jánosné, özv. Krausz Gézáné, özv. Bernard Józsefné, özv. Legányi Gézáné, özv. Susa Manóné, özv. Szalay Józsefné, özv. Rusz Miksáné, özv. Collinászy Flórisné, özv. Loványi Lénárdné, özv. Hajdu Józsefné, özv. Faller Józsefné, özv. Bokor Dénesné, özv. Pruzsinszky Károlyné, özv. Hermel Ágostné, özv. Ihrig Eberhardné, özv. Pellion Lajosné, özv. Salamon Lajosné, özv. Hecht Józsefné, özv. Klein Ödönné, özv. Sável Sándorné, özv. Kádár Istvánné, özv. Gáts Károlyné, özv. Ilies Jakabné, özv. Domokos Sándorné, özv. Braun Károlyné, özv. Hajós Gyuláné, özv. Hantos Jánosné, özv. Früstök Istvánné, özv. Aschenbrier Ágostonné, özv. Giller Edéné, özv. Seeberg Adolfné, özv. Janák Lászlóné, özv. Balás Emilné, özv. Matusovits Béláné, özv. Steinhaus Józsefné, özv. Plech Józsefné, özv. Belházy Emilné 40—40 K, összesen 2407 K.

b) *Az Erzsébet királyné alapítványból:* Plecheis Fanny, Karolin, Ilona 144 K, Révi Irma, Kristen Margit, Ziegelhofer Ida, Szalay Anna, Tauber Magda, Rausz Emilia, Mjazovszky Ilona, Kraus Emma, Janák Margit, Pellion Margit, Basa Irén, özv. Reindl Károlyné leánya, Szilárd Etelka, özv. Petykó Józsefné leánya, Csaszgóczy Erzsébet, Marcelly Malvin, Lengyel Mariska, özv. Zeller Gézáné, özv. Ilies Jakabné és özv. Révai Lajosné 1—1 leánya 40—40 K, összesen 944 K.

c) *A gróf Tisza Lajos alapítványból:* Györke Károly 200 K, Kiss Ernő 180 K, Kákosy László és Rietmüller Ármin 150—150 K, Koreny Gyula 140 K, Biró Lajos, Hors János 120—120 K, Wiener Ferencz, Figuli Lajos, Ormai Gyula, Fenyves Lajos és Eleöd

Simon 100—100 K, Craus Géza és Stark Ferencz 80—80 K, Cotteli Honorat és Ambrus Dezső 60—60 K, Ilosvay Dezső, Ágh Gyula, Papp Sándor, Szálka Albert és Markocsány Ferencz 40—40 K, összesen 2040 K.

d) *A Faragó Béla alapítvány kamataiból* az igazgató-választmány özv. Kernács Gyuláné és özv. Hermel Ágostné 1—1 gyermekének 83 K 33 f-t szavazott meg. A harmadik segélyre (83 K 34 f) az igazgató-választmány az alapszabályok értelmében első helyen Sável Sándor, 2. helyen Gere András, 3. helyen Reindl Károly egyik árváját hozza az alapító jogutódainak ajánlatba.

Ezzel a jótékony alapítványok folyó évi összes kamatai szétosztattak.

VII. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur véleményyt kért az egyesülettől, hogy elfogadható-e a temesvári kereskedelmi és iparkamara azon javaslata, hogy a tűzifakereskedelemben egyelőre csak a közhivatalokra nézve, később általában a súly szerinti vásárlás tétessék kötelezővé.

Az ebben a kérdésben meghallgatott bizottság tagjai közül Bittner Gusztáv, Csupor István és (szóbelileg) Téglás Károly a gyakorlati kivétel nehézségeire és vele kapcsolatos visszaélések lehetősége miatt a súly szerinti árusítás ellen nyilatkoztak, míg Krippel Móricz főiskolai tanár, bár nem zárkózik el a gyakorlati alkalmazás nehézségeinek felismerése elől, elvben helyesli a súly szerinti tűzifaárusítást.

Az igazgató-választmány *Gaul* Károly felszólalása után, amelyben szintén ellenzi a súly szerinti árusítást, elhatározza, hogy tagadó értelemben válaszol a kereskedelemügyi kormány kérdésére.

VIII. A közgyűlés alkalmával beadott indítványokat (a Bedő Albert ösztöndíj összegének emeléséről, vidéki erdészeti egyesületek szervezéséről és erdészeti munka- és illetékkiszabás kiadásáról), nemkülönben Borsod, Gömör, Heves vármegyék erdészeti egyesületének újabban érkezett átiratát a magánerdőtisztek jogviszonyainak rendezéséről, az igazgató-választmány előzetes tárgyalás végett bizottságoknak adja ki, amelyek kiküldésére az elnökséget kéri fel.

IX. A titkár indítványára az igazgató-választmány elhatározza, hogy lépéseket tesz, hogy a néhai id. gróf Pálffy János által a

magyar középnemesség jelesen tanuló ifjai számára alapított iskolai ösztöndíjalapból egy vagy több 1000 K-ás ösztöndíj az erdészeti főiskolai hallgatóknak biztosítsák, ami annál méltányosabb kívánság, mert az alap tulajdonát képező vöröskői uradalom majdnem kizárólag erdőből áll.

X. Libohorszky József egyesületi szolgának ruhaátalányért beadott kérelmét az igazgató-választmány elutasítja.

XI. A Könyves Kálmán vállalat, a zágrábi társaskör és a Mikszáth-jubileum végrehajtó bizottságának kérelmeit előfizetésre, illetőleg adakozásra, az igazgató-választmány az alapszabályok tiltó rendelkezésére való tekintettel elutasítja.

XII. Új tagokként felvételnek:

a) Alapító tagnak a *bárá Bánffy-család gödemesterházi uradalma* és mérki Piller Kálmán udv. tanácsos, földbirtokos, aj. a titkár.

b) Rendes tagnak: *Bechine* Ferencz m. kir. erdőmérnökjel., aj. Horváth József és Schmidt Ferencz; *Berzenkovits* Antal m. kir. erdőmérnökgyak., aj. Ulreich Gyula; *Dezső* János m. kir. erdőmérnökjel., aj. Máthé Ambrus; *Fazekas* Ferencz m. kir. erdőmérnökgyak., aj. Bodnár Richard; *Fekete* Ferencz uradalmi erdész, aj. Kováts Albert; *Frank* Dániel fakereskedő, aj. Fábián Béla; *Gösswein* Lajos m. kir. erdőmérnökgyak., aj. Ulreich Gyula; *Hedánek* Rezső urad. alerdész, aj. Gógl Adolf; dr. *Kircz* Vilmos fakereskedő és gőzfürésztulajdonos, aj. Karsai Károly; *Kövári* György m. kir. erdőmérnökgyak., aj. Nagy László; *Krall* János m. kir. s. erdőmérnök, aj. Térfi Béla; *Langfelder* Károly gépgyáros, aj. Gaul Károly; *Papp* András m. kir. erdőmérnökjelölt, aj. Ritter Károly; *Praznovszky* Kálmán hgi erdőmérnök, aj. Mikolás Vincze; *Puksa* Endre m. kir. s.-erdőmérnök, aj. Szakmáry Ferencz; *Slijepčević* Illés m. kir. erdőmérnökgyak., aj. Ulreich Gyula; *Surjánshy* Kálmán m. kir. erdőmérnökgyak., aj. Béky Albert; *Traum* János m. kir. erdőmérnökgyak., aj. Bodnár Richard; gróf *Waldeck* György földbirtokos, aj. Fischl József; *Wierzbicki* Győző urad. erdész, aj. a titkár.

XIII. Kaán Károly vál. tag indítványozza, hogy tekintettel arra, hogy a budapesti Margitsziget egyes fapéldányai a természeti és történeti emlékek jellegével birnak és fővárosunk általában szegény szép fejlődésű koros fákban, tiltakozzék az egyesület

a kormánynál az országos növénykertnek a Margitszigeten tervezett létesítése és az ezzel kapcsolatos fapusztítás ellen.

Az igazgató-választmány az indítványt egyhangulag elfogadja.

XIV. Több tárgy nem lévén, elnök az ülést berekeszti.

K. m. f.

IRODALOM.

Könyvismertetés.

„A növények táplálkozása, tekintettel a gazdasági növényekre.“ Irta: *Dr. Mágocsy-Dietz Sándor*. (Kiadja a K. M. Természettudományi Társulat, Budapest, 1909. XIII tábla és 716 lap, 415 képpel, 8°).

Nálunk még mindig akadnak egyesek, akik azt gondolják, hogy a növénytan lényege a növényfajok latin névvel való elnevezésében merül ki. Aki azonban a modern természettudományokba alapos bepillantást nyert, az jól tudja, hogy a növénytan a gyakorlatnak csak akkor tehet igazán szolgálatot, ha egyebek között a növények életjelenségeit és tenyésztési feltételeit is a lehető legpontosabban megmagyarázza. Azért az erdészek s főleg az erdőmivelők szemében a növényélettan a legfontosabb segédtudományok egyike. Mindezideig csak az volt a baj, hogy ujabban nem akadt megfelelő magyar mű, melyben a növényélettanra vonatkozó fontosabb adatok kellő alapossggal és részletességgel össze lettek volna foglalva. Ezen a bajon segít *Mágocsy-Dietz S.* idézett műve, mely czime szerint csak a növények táplálkozásáról szól, de ezzel kapcsolatban a növények többi fontosabb életjelenségeiről is, tudományos alapon s népszerű nyelven, kellő tájékoztatást nyújt.

Erdészeti szempontból a mű figyelemreméltó; az erdész belőle az erdei növényzet életmozzanataira vonatkozó legújabb kutatások eredményeiről szerezhet tudomást. Nézzük tehát, mit is tartalmaz az a könyv.

A bevezetésben először is a növényélettan történetéről emlékezik meg a szerző s azután a növénymorfológia és növény-

anatómia legfontosabb adatait foglalva össze, mintegy rámutat arra, hogy a növényélettan alapos megértésére fizikai, kémiai, általános növénytani és főleg növényboncztni előismeretekre van szükség.

A következő fejezet — a második előadás*) — a növények táplálékáról szól. Erre vonatkozólag a kémiai elemzés tesz jó szolgálatot s ennek segítségével sikerült mindenekelőtt megállapítani azt, hogy a növény teste milyen anyagokból épül fel. Megkülönböztetnek nitrogén nélküli és nitrogéntartalmu szerves vegyületeket; külön megemlítetnek a növények viktartalma, a gázalaku alkotórészek s a hamualkotórészek. Ez utóbbiak eredetéről és jelentőségéről azonban a kémiai elemzés már nem tájékozathat, hanem erre nézve élettani kísérletekre van szükség. Ezek az élettani kísérletek a legtanulságosabbak, mert pontosan felvilágosítanak bennünket arról, hogy a talajból milyen elemeket vesz fel a növény s hogy a talaj különböző elemei milyen hatással vannak a növényekre.

A harmadik előadás a termőtalaj alkotórészeiről, szerkezetéről, organizmusairól, rétegeiről, vegyületeiről, viktartalmáról, levegőjéről s miveléséről, valamint a trágyázásról szól. Így tehát szerző e növényélettani mű keretében a trágyázásra és főleg a talajra vonatkozó fontosabb tudnivalókat áttekinthetően összefoglalja, ami az egész mű értékét különösen gyakorlati szempontból nagyban emeli.

A negyedik előadásban szerző az oldott táplálék felvételét, azaz főleg a gyökerek működését ismerteti részletesen. A gyökerek működése lényegében az ozmózison, a folyadéknak a sejt-hártyákon való átszivárgásán alapul. Az ozmózis törvényeit elmé- sen konstruált fizikai készülékeken pontosan és kézzelfoghatólag be lehet mutatni. Az ötödik és hatodik előadásban folytatólagosan a víznek a növények testében való szállításáról és párologtatásáról van szó. Szerző mindenütt a feltétlenül bebizonyított törvényszerűséget emeli ki, bár amellet a homályosabban ismert jelenségekre vonatkozó elméletekről is futólag megemlékezik s végül a különböző növényeknek a külvilághoz való viszonyát, morfológiai és anatómiai sajátságainak az élettani tünetényekkel való kapcsola-

*) A könyv nem fejezetekre, hanem előadásokra van osztva.

tát áttekinthetően tárgyalja. Mi sem természetesebb tehát, hogy itt az erdők és fák tenyészetű viszonyai ismételtén szóba kerülnek.

A legérdekesebb előadás talán az, mely a szén asszimilálásáról szól. A növények testében — épp úgy mint az állatok testében is — tekintélyes mennyiségű szén foglaltatik. Szén nélkül nincs szerves élet. Minden élő lény táplálkozása közben szenet fogyaszt. Ámde a növények nem a talajból veszik fel a szenet, ahogy azelőtt gondolták s sokan még mai nap is gondolják, hanem a levegőből. A levegőben annyi széndioxid foglaltatik, hogy az a növények szénszükségletét bőven fedezi. A széndioxidot a növények levelei veszik fel. A levelek zöld sejtjeiben, nevezetesen a klorofillszemcsékben, szénhidrátokká asszimiláltatik a levegőből felvett széndioxid. A szénhidrátokból, nevezetesen keményítőkől, azután más szerves anyag képződik, mint pl. olaj, cukor, fehérjeféle stb. Megjegyzendő, hogy az asszimilálás egyik fontos tényezője a napfény.

Világos, hogy az asszimilálás miatt a növények életműködése rendkívül fontos. Sem ember, sem állat nem tudna megélni, ha a növények a szabad széndioxidot nem asszimilálnák keményítővé, olajjá, cukorrá. Az állatoknak különben főleg csak táplálóanyagot nyújtanak a növények. De az embernek még sokkal többet: fűtőanyagot és ipari nyersanyagot. Még pedig nemcsak a mai élő, hanem a rég kihalt növényzet is az embert szolgálja: ugyanis a kőszén, melylyel lakásainkat, de még a lokomotivok, hajók és gyártelepek gépeit is fűtjük s amelynek révén még villamos erőt is előállíthatunk, hajdani erdők asszimiláló munkájának az eredménye. Tehát a most élő és a rég kimúlt növényzet életműködésétől függ az egész emberiség léte, haladása és boldogulása!

A szén asszimilálása mellett a nitrogén asszimilálása is fontos. Erről is terjedelmes fejezet számol be. Itt jól esik konstatálnunk, hogy szerző a legszigorubb tudományos objektivitás híve. Mint ilyen, csak a tudományosan biztosan megállapított s a kritikának feltétlenül helyt álló tényeket adja elő, anélkül, hogy a kalandosabb teoriák útvesztőjébe vezetne. Mindazonáltal, ha különösebb oka van rá, az elmérgesedésre vezető személyi motívumok gondos kerülésével, az általános tudományos felfogástól eltérő elméletekről is megemlékezik; ilyenkor azonban az olvasót figyel-

mezteti arra, hogy mit lehet tudományosan bebizonyított ténynek, mit pedig csak feltevésnek tekinteni. Nevezetesen kiemeli azt, hogy a zöld növényekre nézve az egyedüli nitrogénforrás a talaj. Bármily csábító is az a gondolat, hogy a növények a levegő szabad nitrogénjét mint legbősegebb forrást felhasználhatnák, azért még sem sikerült eddig megdönthetetlen bizonyítékot szerezni róla. „Ez a gondolat — mondja a szerző a 376. lapon — kísért még napjainkban is, sőt magyar kutatók is megpróbálkoztak a szabad nitrogén felvételének a bizonyításával, de mindezideig ezek a kísérletek döntő bizonyítékot nem szolgáltatottak. Ellenben az ellenkezőjének a bizonyítását már *Boussingault* is sikerrel kísérlette meg.“

A következő fejezetek az asszimilált anyag további sorsáról, szállításáról és felhasználásáról, azután a lélekzésről s az erjedésről, majd az élettani szempontból a többi zöld növénytől eltérőleg táplálkozó növényekről, a szaprofitákról, a husevő, élősködő és együttélő növényekről szólnak. Befejezésül az utolsó fejezetben az eddig tárgyalt lényeges adatok röviden össze vannak foglalva energetikai alapon.

A művet igen jó szolgálatot tevő betürendes tárgy- és névmutató zárja be. Már csak ennek a lapozgatása is bizonyítja, hogy a különböző erdei fák tenyészeti feltételei és élettani sajátosságai a kellő helyen ismételten szóba kerülnek. Minthogy azonkívül a mű használhatóságát a szöveg közötti számos rajz lényegesen előmozdítja, azért csak ismétélhetem azt, hogy a művet nemcsak a szakszerű botanikusok, valamint a mezőgazdák, de az erdészek is haszonnal forgathatják.

Végül külön kiemelem, hogy a mű nemcsak szakszerűsége miatt, hanem magyar nemzeti szempontból is kiváló figyelmet érdemel. Ha valamely nemzetnek szüksége van arra, hogy önállóságát és létjogosultságát a többi művelt nemzet körében kulturális, tudományos és gazdasági haladásával bizonyítsa, úgy a magyar nemzet említhető elsősorban. *Mágoocsy-Dietz* „A növények táplálkozásáról“ szóló műve pedig, ebből a szempontból ítélve, teljes elismerést érdemel, mert egyenes példát nyújt arra nézve, hogyan kell — bármily szerény cím alatt is — magyar tudományos művel *tudományos színvonalunkat s egyuttal nemzeti önállósá-*

gunkat bizonyítani. Ugyanis abban a műben minden bent foglaltatik, amit a külföldi szakbavágó tudomány eredményei gyanánt egyáltalán fel lehet és fel kell említeni, de amellett a magyar tudományról sem feledkeznek meg a szerző: jóformán valamennyi szakbavágó magyar irodalmi adatot megfelelő helyen kellő részletességgel és hangsúlyozással felemlíti, miért is joggal mondhatjuk, hogy ez a mű, minékünk legalább, tökéletesebb mint bármely más hasonló irányú külföldi mű.

Bernátsky Jenő dr.

KÜLÖNFÉLÉK.

A tátravidéki állami gyógyfürdők és nyaralótelepek központi kezelése ügyében a földmivelésügyi miniszter 1910 jan. 1-től kezdődően úgy intézkedett, hogy Fenyőháza, Szentiványi-Csorbató, Tátralomnicz és Koronahegyfürdő, valamint a tátrai erdőgondnokság (Felka) a lipatújvári főerdőhivatal ügyköréből kivételnek és ezeknek központi vezetésével közvetlenül a minisztérium I. B. 2. ügyosztályának vezetője, *Csik Imre* főerdőtanácsos, mint tátrai felügyelő bizatik meg. A tátrai erdőgondnokság erdészeti ügyei minden vonatkozásban az I. B. főosztály ügykörében maradnak.

Súly szerint fizetett tűzifaszállítás. A nagyváradi lat. szert. püspökség lunkai erdőgondnokságában a favállalkozó a kitermelt bükk-tűzifának a vágástól 15.5 km-re fekvő Lunka községig való szállításáért q -ként fizeti a fuvarosokat. (1909. jun.) A szekér súlya gyanánt 200 kg-ot leszámítva, q -ként 60 fillért fizetett. Egy kétfogatu fuvarra 8—9 q -t raknak (megfelel mintegy 1.7 ürm^3 -nek). A fuvaros napi keresete így mintegy 5 kor. A tűzifa légenszáradt; kétéves vágásból került ki. Az ut felső szakaszában rossz, máskülönben a szállításra kedvező. A vágás közelében egy utkiterőn, hasonló szerkezetű sülyesztett hídmérlegen történik a mázsálás, mint a vasutaknál. Ezenkívül a hasábok úgy fel-, mint lerakáskor meg lesznek számlálva s a darabszám a fuvaros szállítójegyére a szállítmány súlyával egyetemben rávezetve. Ekként a lopás eshetősége ki van zárva.

Blattny T.

A fás növények betegségek iránt való fogékonysága és immunitása. *E. Münch* megfelelő kísérletezésekkel és vizsgálódásokkal a következő kérdésekre igyekezett felderítő adatokat találni: képes-e valamely gomba, ha a fatestbe bizonyos mennyiségű levegő van zárva, ezzel a levegőmennyiséggel beérni? Vannak-e gombák, melyek a növekedésükhöz szükségelendő levegőszállítást maguk közvetítik?

Az első kérdést a *Ceratostomella pini* gombafajon vizsgálta és eredményképen igenlő feleletet kapott. A második kérdésnek kísérleti alapon való tanulmányozása mézes galócán (*Agaricus melleus*) hasonlóképen pozitív eredményt adott. Ennek a gombának meg van az a tulajdonsága, hogy nála oxigénfölvétel és áthasonítás két különböző szerven oszlik meg; az első feladatot a rhizomorpha-k végzik. Ezekből következik — ellentétben a legtöbb gomba okozta betegségekkel — hogy a mézes galócza okozta fertőzések eseteiben valamely fának a fogékonysága nem alapszik a szövetek tetemes levegőtartalmán.

A tett kísérletek bizonyító erejével szemben, amelyeknek célja volt, hogy bebizonyítsák, miszerint a fákat bomlasztó gombák is fakultatív módon anaerob-ok, *E. Münch* némi ellenvételeket tesz. A kísérletezésekből t. i. kitűnik az, hogy a tápláló oldatokban és tápláló zselatinében állandóan jelen levő levegőtartalom előzőleg eltávolított. A nevezett kutatónak kísérletei mindössze azt bizonyítják, hogy az illető gombák csökkentett levegőtartalom esetében is képesek növekedni.

Egyes különleges betegségi jelenségekre is kiterjeszkedik *E. Münch* tanulmányai folyamán, amelyekben előbbi kutatóknak idevágó megfigyeléseit és nézeteit mérlegelvén, a maga bebizonyította törvényszerűséget fejtegeti, a levegőtartalom és a betegségek iránt való fogékonyság egymáshoz való viszonya tekintetéből. Ilyen szempontból vizsgálta a következő betegségeket, illetőleg betegségokozó gombákat: *Nectria cinnabarina*, *N. ditissima* (gombarák), *Dasyscypha Willkommii* (vörösfenyőrák), *Valsa leucostoma* (cseresnyefák pusztítója). Mindeme betegségi esetekre megemlíti, hogy az immunitás mindeddig nehezen magyarázható jelenség úgy egyes növényrészekre, valamint növényegyedekre vonatkozólag és másoknak fogékonysága a megfelelő szövetek-

nek eltérő levegő- és viktartalmában birja okát. Egyuttal a kutató a nyárfáknak egy eddig ismeretlen betegséget ismerteti (okozója a *Valsa sordida* gombafaj) és szintén a fertőzött szövetek levegőtartalmával hozza kapcsolatba.

A szerzőnek ugy vizsgálati módszerei, valamint a velők elért eredmények mindenesetre nagyon figyelemre méltók és a belőlük származó következtetések a jövőben, gombaokozta betegségek tanulmányozásakor tekintetbe veendőek. *Tényi.*

Ingyen könyv a házinyultenyésztésről. A Házinyultenyésztők Országos Szövetsége (Budapest, Csillaghegy) a házinyultenyésztés népszerűsítése érdekében minden érdeklődőnek ingyen küldi meg a most megjelent ismertetőjét a nyultenyésztésről, amelyből bárki annyira megismerheti ezt a hasznos gazdasági mellékágazatot, hogy maga is belefoghat a jövedelmező tenyésztésbe.

Ezt a kezdést is megkönnyíti a Szövetség azzal, hogy jó tenyésztőanyag beszerzését közvetíti, sőt vagyontalanoknak ingyen is ad.

A házinyulak vágását és gereznájuk gyűjtését a Szövetség csillaghegyi telepén, valamint husuk árusítását a Központi Vásárcsarnokban megkezdték, a termékek tehát bármely mennyiségben értékesíthetők.

Faragó Béla cs. és kir. udv. szállító, erdészeti magkereskedés Zalaegerszegen tisztelettel közli, hogy 1910. évi falinaptárait szétküldötte s kéri mélyen tisztelt vevői közül azokat, kik a naptárt nem kapták volna meg, hogy a czéget arról értesíteni sziveskedjenek, hogy azt utólag megküldhesse.

Stainer Gyula cs. és kir. udv. szállító, magpergetőgyáros Kőrmenden, tisztelettel értesíti a nagyérdemű magyar erdészközönséget, hogy az 1910. évre szóló fal- és zsebnaptárt szétküldötte; ha egyik vagy másik utközben elkallódott volna, kérem annak újbóli küldését levelező-lapon kérni.

Ezen alkalommal boldog új évet kíván a czég nevében *Sándor Imre*, igazgató.

VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBŐL.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdőtiszti létszámukban beálló változásokról bennünket levelező-lapon értesíteni sziveskedjenek.)

A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Fromm János* m. kir. segéderdőmérnököt a beszterczebányai erdőigazgatóságtól a lipitújvári főerdőhivatalhoz, *Gruber Rezső* m. kir. erdőmérnökjelöltet pedig a lipitújvári főerdőhivataltól a beszterczebányai erdőigazgatósághoz helyezte át.

Az „Erdészeti Lapok“ 1910. évi I. füzetének HIRDETÉSEI.

Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.

Dijszabás. Kéthasábos szélességben (107 mm) garmond betűvel vagy ennél nagyobb betűfajttával szedett hirdetés milliméterenkint *a*) faeladási hirdetéseknel 30 fillér, *b*) más hirdetéseknel 20 fillér. Táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajttával szedett hirdetések másfélszeres egységárral számíttatnak. Ismételt megjelenés esetén megfelelő árkedvezmény.

Külön melléletek 25 gramm súlyig 70 koronáért, azontul 25 grammonkint 25 koronával magasabb árért mellékeltetnek.

MAGYAR FAKERESKEDŐ

Budapest, V., Nagykorona-utca 32/b.

a legelterjedtebb magyar fakereskedelmi szaklap, melyet minden bel- és külföldi fatermelő olvas. :: ::

LEGALKALMASABB KÖZLÖNY

ERDŐ- és FAELADÁSOK HIRDETÉSÉRE

☛ Mutatványszám ingyen. ☚

(1. XXIV. 23.)

Csermakkeladási hirdetés. Méltóságos gróf Esterházy Sándor ur pulai erdészeténél 200 métermázsza csermakk van eladó. 10 métermázsán aluli vételnél 9 korona, 10 métermázsán felül 8 korona métermázsánként vevő zsákjaiban a legközelebbi vasuti állomásra szállítva. Az egész készletre külön árajánlat küldendő.

Pula (u. p. Nagy-Vázsony, Veszprém m.), 1909 november 4.

(4. IV. 4.)

Gróf Esterházy Sándor erdőhivatala

Őszi és tavaszi idényre **kocsányos és kocsánytalan**

tölgyvetőmakkot

és **CSERMAKKOT**

ajánl legjutányosabb áron **Wimmer Ignác, Nagyatád**
(Somogy megye). (3. VI. 6)

Bóra-féle iparvasuti szabadalmazott új asztallapos (1) és szálfa-szállító (2) alvázak kocsik és új önműködő, átmenő kézi csoportfékje.

A régi rendszereknél könnyebb, szilárdabb és másfélszeres hordképességű.

Az ütközők és a fékezőállványok úgy az asztallapos (1), mint a széthuzható hosszfaszállító, forgózsámolyos (2) kocsi-rendszereknél az alvázak helyett az

(1)-nél az asztallapra, a (2) nél a forgózsámoly külső oldalára egy magasságban van szerelve és így az asztallapra ágyazott ütköző a forgózsámolyon ágyazott ütközővel a kétféle kocsi között is összeakasztható. Az ütközők ezen új szerelési rendszere folytán a gőzmozdony teljes vonó- vagy tolóerejét, mint a nagyvasutaknál, veszély nélkül kihasználhatja, mert az alvázak kinyomása vagy keresztbe tolása itt kizárt, ennél fogva teljes személybiztonságu is.

Az új önműködő kézcsoportfékkel, miután egy fékes több kocsit tud fékezni, az eddigi 4 tonna helyett legalább 50 tonna fékezési eredményt tud kifejteni, 4 kerék helyett 32 kerékre elosztva és így hatásosabb fékezés mellett, az egyes kerekek túlfékezése, azaz kigödrözése is teljesen kizárt.

Az új rendszerű hosszfa-szállító kocsi (2) forgózsámolyán egy biztonsági rakoncza-kikapcsoló készülék van, melynél a rakonczák függőleges zárt helyzetét maga a rakomány önsulya biztosítja. A rakonczák közül a rakománynak fokozatos lebecsájtását szintén saját önsulya eszközli a lerakodási oldalon mindkét rakonczánál önműködőleg és egyidejűleg, ami által a lerakodás baleset kizárása mellett gyors. Ezen két újfajta kocsi és kézcsoportfékrendszerrel szemlélyzetben 75%o, üzemköltségben 80%o megtakarítása mellett 30%o munkatöbblet is érhető el.

E kocsik megtekinthetők az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak erdő- és bányüzemében Gurahonczon, Arad megye (Magyarország).

Ismertető ábrákkal ellátott leírást kívánatra küld ugyanonnan **Bóra Elemér szabadalomtulajdonos, Gurahoncz, Arad megye.** (2. VI. 6.)

Árverési hirdetmény. A baróti erdőbirtokosság erdejében a nagyméltóságú m. kir. földmivelésügyi miniszter ur 1908. évi 114.262. á. sz. rendelete folytán kibélyegzett, tövön álló 11.889 drb. tölgy és 3625 drb. bükk, mely szakértőileg 4816 m³ tölgy műfára, 3821 m³ tölgy tűzifára, 437 m³ bükk műfára, 1920 m³ bükk hasáb-fára 579 m³ bükk dorongfára lett becsülve, 1910. év január hó 20-án délelőtt 9 órakor a községháza nagytermében írásbeli zárt ajánlattal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen el fog adatni.

Kikiáltási ár tölgyre 121469 K, azaz egyszázhuszonegyezer-négyszázhatvankilencz korona; bükkre nézve 8562 K, azaz nyolcz-ezeröttszázhatvankettő korona.

Versenyzők kötelesek az árverés megkezdése előtt a kikiáltási ár 10%o-át bánatpénz gyanánt az árverező biztos kezéhez letenni.

Írásbeli zárt ajánlatokhoz, melyek a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, ugyancsak fenti összegű bánatpénz vagy óvadékképes értékpapír melléklendő.

Utóajánlatok nem fogadtnak el. Az árverezési és szerződési feltételek az erdőbirtokosság elnökénél bármikor megtekinthetők.

Barót, 1909 november hó 15-én.

(8. II. 2)

Morik Lajos

b. elnök.

SANTIAS

SZOBAGŐZFÜRDŐ

hozasson tőlem azonnal

Snapi próbára

aki **csúz, köszvény, ischiás** bántalmái ellen már miudent próbált eredménytelenül. Kapható havi részlettörlesztésre. Ismertető könyv ingyen és bérmentve. **FÖRSTNER ALADÁR** Budapest, VII/19., Alsóerdősor 30. sz.

(5-3)

Erdőaltishti állás töltendő be alólirott hivatalnál, ahová a bizonyítványmásolatokkal és életrajzzal ellátott folyamodványok, a nyelvismeret kitüntetése mellett, intézendők.

(6. III. 2.)

Lovag Hahn uradalmi erdőhivatala

Vágváralja (Trencsén m.).

Faeladási hirdetmény. 205/1909. kb. sz. — A csikszentdomokosi közbirtokosság eladja nyílt árverésen a földmivelési miniszter ur 95430/1908. számú rendeletével megadott engedély alapján a Csikmadaras II-ik rész Kecsebükk és Kisácza nevű erdőrészekben mintegy 553·98 kat. holdon törzsenkénti felvétel alapján kéregrnélküli és a termelési és szállítási apadékok levonásával 129.715 m^3 -re becsült luczfenyő haszonfatömeget.

Megjegyeztetik, hogy az 553·98 holdból a Kisácza erdősegre esik 84·03 kat. hold, a Kecsebükk erdőrésze pedig 469·95 kat. hold és a 129.715 m^3 haszonfából a Kisácza erdőrésze esik 16.051 m^3 , a Kecsebükk erdőrésze pedig 113.664 m^3 .

Az összes kikiáltási ár 774.100 K, azaz hétszázhetvennégyezer egyszáz K, ebből esik a Kisácza erdőrésze 86.700 K, a kecskebükki erdőrésze 687.400 K.

Az értékesítés céljából 1910. évi január hó 11-én délután 2 órakor Csikszentdomokos községhezánál nyilvános szó- és zárt írásbeli versenytárgyalás fog tartatni.

Árverezni lehet mind a két erdőrésze együttesen és külön-külön is.

A fatömeg becsáron alul nem fog eladatni.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Az írásbeli ajánlatok ellátandók szabályszerű bélyeggel és a kikiáltási ár 10⁰/₀-át tevő összegnek a csikszeredai kir. adóhivatal pénztárába történt letétbehelyezéséről szóló nyugtával.

Szóbelileg árverezni kívánók kötelesek a kikiáltási ár 10⁰/₀-át kitevő bánatpénzt a csikszeredai m. kir. adóhivatalnál letétbe helyezni és a letéti nyugtát az árverési bizottságnak bemutatni.

Megjegyeztetik, hogy a vételár kifizetésénél az eredetileg megállapított feltételek nagymértékben enyhítve lesznek.

Az árverési és szerződési feltételek megtekinthetők Csikszentdomokos községházánál és a járási erdőgondnokságnál Csikszerezében.

Csikszentdomokos, 1909. évi december hó 1-én.

Ferencz Antal

birt. jegyző.

(7. II. 2.)

Barabás János

elnök.

Erdészállás. A zágrábi érsekség billédi uradalmában egy III. osztályos erdészállás betöltendő a következő évi jövedelemmel: szabadlakás, készpénz 2000 korona, 600 kg buza, 600 kg rozs, 1200 kg tengeri, 800 l bor, 1825 l tej, azaz 1 darab tehéntartás, 80 kg petroleum, 48 m³ tűzifa, 600 □-öl kert, disznótartás, 3 darab felnőtt sertés saját költségén.

Mellékjövedelemre (axidenz vagy tantiémekre) folyamodó nem tarthat igényt.

A kérvényhez mellékelendő:

1. A selmeczbányai erdészeti akadémiáról szóló oklevél, vagy evvel egyenrangú külföldi akadémiáról szóló oklevél, de ez esetben a budapesti erdészeti államvizsgáról szóló bizonyítvány is csatolandó;

2. a végzett középiskoláról szóló bizonyítvány;

3. az eddigi szolgálati bizonyítvány;

4. keresztlevél és

5. bizonyíték, hogy folyamodó a magyar és német nyelvet úgy szóban, valamint írásban tökéletesen bírja.

A kérvények ő exczellenciájához, a nagyméltóságu érsek ur dr. Georg Posilovič czimére fogalmazva, a zágrábi érsekség billédi jószágfelügyelőségéhez küldendő.

(9. IV. 2)

*A zágrábi érsekség billédi uradalom
jószágfelügyelősége*

Billéd (Torontál megye).

Fehérgyertyánfa, friss vágású, elsőrendű minőség, 2—2¹/₂ m hosszú, legalább 25 cm vastagságu, vételre kerestetik. Ajánlatokat kér ab feladó állomás S. M. Rübner gőzfürésztelepe és fakereskedése.

Wien, II., Kaiser-Josef-Strasse 39.

(10. III. 2)

Erdei facsemete-eladás

1910. évi tavaszi szállításra.

635000	drb	1 éves	kocsányos tölgycsemete, <i>Quercus pedunculata</i>
875700	"	2 "	" " " "
416000	"	3 "	" " " "
662000	"	1 "	kocsánytalan " " sessiliflora
262000	"	2 "	" " " "
20000	"	2 "	molyhos " " pubescens
100000	"	1 "	szilfacsemete, <i>Ulmus campestris</i>
420000	"	1 "	kőriscsemete <i>Fraxinus americana</i>
26000	"	2 "	" " " "
121000	"	1 "	" " " ornus
600	"	2 "	átiskolázott hársfacsemete <i>Tilia grandifolia</i>
6000	"	2 "	hársfacsemete (magoncz) " "
40000	"	2 "	" " " " parvifolia
51000	"	1 "	ákácscsemete, <i>Robinia pseudoacacia</i>
4000	"	1 "	diófacsemete
1070000	"	3 "	luczfenyőmagoncz, <i>Picea excelsa</i>
70000	drb	3 éves	erdeifenyőmagoncz, <i>Pinus silvestris</i>
203000	"	2 "	feketefenyőmagoncz, <i>Pinus austriaca</i>
150000	"	2 "	banksfenyőmagoncz, <i>Pinus banksiana</i> .

A csemeték mind elsőrendű minőségűek.

Junghans E. erdőgondnoksága.

(11. VII. 1)

Lunkasprrie, u. p. Dobrest (Bihar megye).

Termelt fenyőhaszonfaeladás. 7966/1909/VI. sz. — Besztercebánya sz. kir. város erdőgazdasági tanácsa közhírré teszi, hogy a városi erdőbirtok VI. és VII. vágássorozatában a „Pieszke“, a „Pod lazy“ és a „Laszkomer“ nevű erdőrészekben, az 1910. évi január hó 1-től számítandó, három (3) egymás után következő éven át, a városi erdőhivatal által kitermelendő és az említett erdei rakodókon átadandó évi mintegy 2500 m³ fenyőhaszonfa, 1910. évi január hó 20-án csütörtökön d. e. 10 órakor a városház tanácsstermében, zárt írásbeli versenytárgyalás útján fog eladatni.

A kikiáltási árak a következők:

1. Haszonfa 19 cm középátmérőig m³-ként 10 K 50 f.

2. Haszonfa 19 cm középátmérőtől 29 cm középátmérőig 14 K.

3. Haszonfa 28 cm középátmérőnél vastagabb 16 K 50 f.

Bánatpénz 3000 (háromezer) K.

Az árverési általános és a részletes szerződési feltételek a városi erdőhivatalnál megtekinthetők, ahol egyben az ajánlati űrlapok és a borítékok is beszerezhetők.

Távirati és utóajánlatok el nem fogadtnak.

Beszterczebánya, 1909. évi december hó 6-án.

Az erdőgazdasági tanács elnöke:

Csesznák Gyula

kir. tan. polgármester.

(12)

Tölgyfaeladás tövön. 116623/1909/I/B/1. szám. — A tót-sóvári m. kir. erdőhivatal helyiségében 1910. évi január 12-én délelőtt 10 órakor megtartandó nyilvános versenytárgyaláson zárt írásbeli ajánlatok útján tölgyfaanyagok a következő csoportosítás mellett kerülnek eladásra:

1. csoport: A delnekakasfalvai erdőgondnokság „A” üzemosztály 25. tagja 2. számú erdőrészletén 21·28 kat. holdon kijelölt és mintegy 539·1 m^3 mûfa és 132·0 tűzifatartalommal becsült 860 drb tölgyfatörzs. Kikiáltási ár 6634 K 88 f. Bánatpénz 670 K.

2. csoport: A delnekakasfalvai erdőgondnokság „A” üzemosztály 27. tagja 1. számú erdőrészletén 61·46 kat. holdon kijelölt és mintegy 5456 m^3 mûfa és 1358·7 m^3 tűzifatartalommal becsült 8536 drb fatörzs. Kikiáltási ár 61.828 K 14 f. Bánatpénz 6200 K.

3. csoport: A delnekakasfalvai erdőgondnokság „A” üzemosztály 27. tagja 2. sz. erdőrészletén 62·10 kat. holdon kijelölt és mintegy 1887·5 m^3 mûfa és 1158·6 m^3 tűzifatartalommal becsült 3766 drb tölgyfatörzs. Kikiáltási ár 29.179 K 85 f. Bánatpénz 2900 K.

4. csoport: A parasznyi erdőgondnokság „A” üzemosztály 12. tagja 23. sz. erdőrészletén 10·0 kat. holdon kijelölt és mintegy 83·9 m^3 mûfa és 353·1 m^3 tűzifatartalommal becsült 1075 drb fatörzs. Kikiáltási ár 2177 K 64 f. Bánatpénz 220 K.

5. csoport: A parasznyi erdőgondnokság „A” üzemosztály 12. tagja 22. sz. erdőrészletén 30·00 kat. holdon kijelölt és mintegy 796·5 m^3 mûfa és 892·9 m^3 tűzifatartalommal becsült 4545 drb fatörzs. Kikiáltási ár 12.564 K 26 f. Bánatpénz 1300 K.

A versenytárgyalási általános és részletes feltételek, valamint az ajánlati űrlapok és borítékok a földmivelési minisztérium I/B erdészeti főosztályában, a tótsóvári erdőhivatalnál, valamint a delnekakasfalvai és parasznyi erdőgondnokságoknál beszerezhetők.

Budapest, 1909. évi november hóban.

(13)

A m. kir. földmivelésügyi miniszter.

Faeladási hirdetmény. Az egrespataki volt urbéresek 1910. évi január hó 11-én délelőtt Egrespatak községhezánál, zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött szóbeli nyilvános árverésen eladják 52 holdnyi, 15.496 koronára becsült vegyes fanemű, de részben tölgyműfát is adó, továbbá 178 holdnyi, 10—25 éves, cserkéregtermelésre alkalmas 22.656 koronára becsült tölgyerdejüket. Az árverés külön-külön fog megtartatni az 52 és 178 holdnyi erdőre. Bánatpénzül a becsérték 10%-a az árverés megkezdése előtt leteendő lesz.

Az árverési és szerződési feltételek Egrespatak községhezánál és a zilahi m. kir. járási erdőgondnokságnál megtekinthetők.

Egrespatak, 1909. évi deczember hó 13-án.

(14)

A volt urbéresek elnöke.

Pályázati hirdetmény. 117581/I/A—3. sz. — A kir. erdőfelügyelőségek személyzeti létszámában egy, a IX. fizetési osztályba sorozott s évi 2200 K fizetéssel, az 1904. évi I. t.-cz., illetőleg az 1906. évi IX. t.-cz alapján járó személyi pótlékkal s a rendszeresített mellékletményekkel javadalmazott II. oszt. kir. alerdőfelügyelői állásra pályázatot hirdetek.

Pályázni kívánók felhivatnak, hogy érettségi bizonyítvánnyal, a selmeczbányai erdészeti főiskolán előirt tanulmányok bevégzését igazoló főiskolai leczkekönyvvel, az erdészeti államvizsgának belföldön történt letételét igazoló erdészeti oklevéllel, továbbá ép és erős testalkatukat, különösen jó látó-, halló- és beszélőképeességüket igazoló s kincstári erdészeti orvos, vármegyei főorvos, vagy honvédtörzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, valamint életkorukról és illetőségükről tanuskodó anyakönyvi kivonattal, a hivatalos magyar nyelvnek szóban és írásban való tökéletes birását, katonai kötelezettségi viszonyukat, feddhetetlen előéletüket és a

már alkalmazásban állók eddigi alkalmaztatásukat is igazoló okmányokkal felszerelt és sajátkézüleg irt kérvényeiket 1910. évi január hó 15-ig és pedig az állami szolgálatban levők közvetlen felettes hatóságuk útján, az állami szolgálatban nem állók pedig a székhelyükre nézve illetékes főispán útján nyujtsák be.

Budapest, 1909. évi december hó 13-án.

(16)

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

Faeladási hirdetmény. A gróf Széchenyi Emilné, szül. Hunyady Mária grófnő uradalmi tisztartósága közhírré teszi, hogy Vajszka községben (Bácsbodrog vm.), a tisztartóság hivatalos helyiségében 1910 év január hó 24-én délelőtti 10 órakor, a Bogyán község (Bácsbodrog vm.) határában, a Duna folyam mentén, attól átlagosan 4 km-re fekvő és jelenben ármentesítés alatt álló 525 kat. hold erdőterületen, szakértői becslés alapján megállapított és az alábbi kimutatásban vágásterületek szerint részletezett fakészleteknek tövön való eladására, tuskóirtási kötelezettség mellett, zárt írásbeli ajánlatokkal kapcsolatosan, nyilvános szóbeli versenytárgyalás fog tartatni.

Az eladandó vágásterületnek		A becsült fatömegből				Kikiáltási ár	
száma	kiterjedése kat. hold	nyár és fűz		tölgy, szil, kőris és egyéb kemény fák		korona	fil.
		haszonfa <i>m³</i>	tüzifa <i>űrm³</i>	haszonfa <i>m³</i>	tüzifa <i>űrm³</i>		
I.	149·8	1.343	24.898	548	5.296	71.340	60
II.	149·8	1.552	24.833	736	6.747	80.091	35
III.	225·4	1.241	24.207	823	7.354	84.371	80
Összesen	525·0	4.136	73.938	2.107	19.397	235.803	75

Ajánlatok az összes I—III. számú vágásterületekre együtt, vagy pedig külön-külön egyes vágásterületekre is tehetők.

A vágásterületek a kikiáltási áron alul el nem adatnak.

A kikiáltási árnak 10%-a az árverés megkezdése előtt készpénzben vagy óvadékképes papirban, bánatpénz gyanánt, az árverést vezető kezeihez teendő le.

A szintén 10% bánatpénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlatok, amelyeknek a megajánlott összegben kívül azon kijelentést is tartal-

maznia kell, hogy az ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri, a szóbeli árverés megkezdése időpontjáig adandók be az uradalmi tisztartóságnál.

Az árverési és szerződési feltételek, valamint a vágásterületek megbecslésére szolgáló adatok az uradalmi tisztartóságnál bármikor betekintheők.

Vajszka, 1909. évi december hó.

A gróf Széchenyi Emilné, szül. Hunyady Mária grófnő
(15. II. 1) *uradalmi tisztartósága.*

Termelt gömbölyű fenyőmúfa-, fenyőműhasáb- (cellulózfa) és lágytüzifa eladás. 117210/1909/I/B—1. A lipitújvári főerdőhivatal helyiségében 1910. évi január hó 10-én d. e. 10 órakor nyilvánosan megtartandó versenytárgyaláson zárt írásbeli ajánlatok útján, az alábbi csoportosítás mellett a következő faanyagok kerülnek eladásra:

I. csoport: A maluzsinai erdőgondnokság Maluzsinka nevű völgyében levő rakodóhelyeken $587\cdot85\ m^3$ 12—25 cm közép-átmérőjű és $1\cdot45\ m^3$ 26 cm és ennél vastagabb középátmérőjű lucz- és jegenyefenyő szál- és rönköfa; $2702\ \text{ü}rm^3$ hántott fenyőműhasáb- (cellulózfa) $2646\ \text{ü}rm^3$ lágy hasáb- és dorongfa, $1307\ \text{ü}rm^3$ selejtes lágy hasáb- és dorong tüzifa.

II. csoport: A maluzsinai erdőgondnokság Maluzsinka nevű völgyében levő rakodóhelyeken $616\cdot07\ m^3$ 12—25 cm közép-átmérője és $455\cdot25\ m^3$ 26 cm és ennél vastagabb középátmérőjű lucz- és jegenyefenyő szál- és rönköfa.

III. csoport: A tátrai erdőgondnokság szepesszombati és tátrai rakodóhelyein levő $462\cdot58\ m^3$ 12—25 cm középátmérőjű és $48\cdot35\ m^3$ 26 cm és ennél vastagabb középátmérőjű lucz- és jegenyefenyő szálfa.

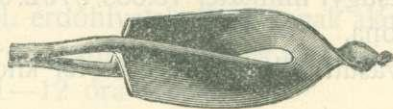
Ajánlatok csakis az egyes eladási csoportok összes faanyagára tehetők csoportonként, vagy akár több csoportra egy ajánlatban.

A csoportok faanyagaira s azok kikiáltási áaira vonatkozó részletezett adatok, a versenytárgyalási feltételek, ajánlati űrlap és borítékok a földmivelésügyi minisztérium I/B. erdészeti főosztályánál, a lipitújvári főerdőhivatalnál s az illetékes erdőgondnokságoknál beszerezhetők.

Budapest, 1909. évi december hóban.

(18)

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Új földfúró. 15 szabadalom. Legmagasabb ki-
megbízhatóan dolgozik. Földmunkálatokra, fúrá-
sokra, talajvizsgálatokra, ültetősre, rudak és osz-
lopok állítására és sok más célra. Fúrók 60—400
mm átm. Nagy munkamegtakarítás. Olcsó árak.

Prospektus
díjlanul.

E. Jasmin, Hamburg 30. el. Lehmweg 30. Deutschland. (19)

Árverési hirdetemény. A nagyméltóságu m. kir. földmivelés-
ügyi miniszter urnak 1853/1909. számú engedélye alapján köz-
hírré tétetik, hogy a berládi volt urbéreszek tulajdonát képező
sarjerdőből 108,6 kat. hold terület 4280,2 $\text{ü}r\text{m}^3$ -re becsült tölgy-
és nyírfakészlete, amelyből 50 kat. hold terület tölgyfakészlete
cserkéregtermelésre igen alkalmas, továbbá a kihasználható terü-
leten levő 86 drb műfára alkalmas 24.352 m^3 -re becsült tölgy-
törzs, 1910. év január hó 12-én délelőtt 10 órakor Berlád község-
házánál tartandó zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános árverésen
készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

Az eladandó erdőréz összes fakészletének kikiáltási ára
16.440 K 83 fillérben állapított meg.

Árverezni szándékozók kötelesek a szóbeli árverés előtt a
kikiáltási ár 10⁰/₀-át készpénzben vagy elfogadható értékpapirok-
ban bánatpénzül letenni.

Írásbeli zárt ajánlatok kellő bánatpénzzel ellátva a szóbeli
árverés kezdete előtt elfogadtatnak.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Az árverési és szerződési feltételek a besenyői m. kir. járási
erdőgondnokságnál Beszterczen és alólirottaknál megtekinthetők.

Berlád, 1909. évi december hó 19-én.

(Besztercze-Naszód vm., u. p. Nagysajó, vasutállomás Szeretfalva.)

Sütő Gergely
volt urb. jegyző.

(20)

Thimár István
elnök.

Faeladási hirdetemény. 2247/1909. sz. — A repedei és dubro-
viczai urbéres közönségek eladják az 1907. évi 23.897. számú föld-
mivelésügyi miniszteri rendelettel erdejüknek kihasználására enge-
délyezett 176,28 $\text{ü}r\text{m}^3$ bükk- és 73 $\text{ü}r\text{m}^3$ nyirtüzifa tömegét
Repedén (Bereg m.) a község házáánál 1910. évi január hó 28-án
d. e. 10 órakor megtartandó írásbeli ajánlatokkal egybekötött
szóbeli nyilvános árverésen.

Kikiáltási ár a m. kir. földművelésügyi miniszter 78.683/I/A/2. sz. újabb rendelete szerint 25.515 korona.

Bánatpénz 10⁰/. Az erdő a vasuti állomástól 1 és fél kilométerre.

Utóajánlatok nem fogadtnak el. Az árverési és szerződési feltételek Repedén az urbéres elnöknel megtudhatók.

Repede, 1909. évi december hó 23-án.

(21)

Soor Salamon
urbéres elnök.

Faarverési hirdetmény. 2344/1909. sz. — Leibicz r. t. város tanácsa 1910. évi január hó 19-én délelőtt 10 órakor a városháza tanácstermében tartandó nyilvános írásbeli árverésen eladja a tulajdonát képező erdő „B” és „C” üzemosztályai Ziegenrücken, illetve Redchenhagen nevű 1910. évi rendes vágásaiban tövön álló és széldöntött 5123 drb. luczfenyő és 1472 drb. jegenyefenyőtörzset együttesen 4982·03 tm^3 -re becsült haszonfatömeggel és 604^{·26} tm^3 -re becsült luczfenyőkéreggel.

Becsár 40.000 K. Kiszállítási határidő 1913. év márczius hó 31-éig.

Ajánlatok csak akkor vétetnek figyelembe: *a)* ha a hirdetményben kitűzött óra előtt nyujtatnak be, — *b)* ha tisztán kivehető számjegyekkel s egyszersmind betűkkel is kiírva tartalmazzák a megajánlott összeget, — *c)* ha az ajánlat szövege, valamint annak boritéka kívül az értékesítés tárgyát képező haszonvétel megjelölését szószerint tartalmazza, úgy amint az a hirdetményben foglaltatik, — *d)* ha lepecsételt és ivenként 1 koronás bélyeggel ellátva adatik be, — *e)* ha tartalmazzák azt a nyilatkozatot, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát teljesen aláveti, — *f)* ha bánatpénzképen a megajánlott összegnek legalább 10⁰/-át készpénzben tartalmazzák, — *g)* ha ugy vannak aláírva, hogy az aláírásból az ajánlattevőnek neve és lakhelye (utolsó postaállomás) világosan kiolvasható, — és *h)* ha a boriték kívül „Ajánlat a leibiczi 1910. évi vágásokban levő fakészletre” felírással van ellátva. Utóajánlatok egyáltalában nem fogadtnak el. Az árverés eredménye az elfogadott ajánlat benyújtójára azonnal, eladóra azonban csak az illetékes hatóság jóváhagyása után válik kötelezővé.

A részletes árverési és szerződési feltételek a lőcsei m. kir. áll. erdőhivatalnál, az annak alárendelt szepesszombati m. kir. járási erdőgondnokságnál és a városi tanácsnál tekinthetők meg naponta 11—12 óra között.

Kelt Leibicz város képviselőtestületének 1909 december 16-án tartott ülésében.

(22)

Róth Gusztáv s. k.,
polgármester.

Termelt fenyőhaszonfaeladás. 117246/1909/I/B/1. szám. —

A lipitújvári m. kir. főerdőhivatal kerületébe tartozó maluzsinai, likavai és oszadai erdőgondnokságokban az 1909—1912. évek alatt a kir. kincstár részéről termelendő és a rakodókra szállítandó fenyőműfaanyag Lipitújvárt, 1910. évi január hó 26-án a főerdőhivatal hivatalos helyiségében délelőtt 10 órakor a következő csoportosítás mellett fog nyilvános írásbeli versenytárgyalás útján eladatni, még pedig:

I. csoport. A maluzsinai erdőgondnokságban az 1909. évben termelt és az erdei rakodón átadandó mintegy 6900 m^3 vegyes méretű fenyőműfa.

Kikiáltási ár a 25 *cm* és azon aluli középvastagságú fánál m^3 -ként 12 K, a 26 *cm* és azon felüli középvastag fánál m^3 -ként 14 K 50 f.

Bánatpénz: 5000 K.

II. csoport. A maluzsinai erdőgondnokságban az 1909. évben termelt s az 1910—1912. évek alatt termelendő és a rakodókra szállítandó 4 évi mintegy 29.600 m^3 vegyes méretű fenyőműfatermés.

Kikiáltási ár a 25 *cm* és azon aluli középvastagságú fánál m^3 -ként 12 K, a 26 *cm* és azon felüli középvastagságú fánál m^3 -ként 14 K 50 f.

Bánatpénz: 22.000 K.

III. csoport. A likavai erdőgondnokságban az 1909. évben termelt és az erdei, illetőleg Vág folyó melletti rakparton átadandó mintegy 2100 m^3 vegyes méretű haszonfa.

Kikiáltási ár a 25 *cm* és azon aluli középvastagságú fánál m^3 -ként 13 K, a 26 *cm* és azon felüli középvastagságú fánál m^3 -ként 15 K.

Bánatpénz: 1500 K.

IV. csoport. A likavai erdőgondnokságban az 1909. évben termelt és az 1910—1912. évek alatt termelendő és a rakodókra szállítandó 4 évi mintegy 8200 m^3 vegyes méretű haszonfa.

Kikiáltási ár a 25 *cm* és azon aluli középvastagságú fánál m^3 -ként 13 K, a 26 *cm* és azon felüli középvastagságú fánál m^3 -ként 15 K.

Bánatpénz: 4500 K.

V. csoport. Az oszadai fűrész használatával vagy anélkül az oszadai erdőgondnokságban az 1909. évben termelt és az erdei rakparton átadandó mintegy 4000 m^3 vegyes méretű haszonfa.

Kikiáltási ár a 25 *cm* és az azon aluli középvastagságú fánál m^3 -ként 11 K, a 26 *cm* és azon felüli középvastagságú fánál m^3 -ként 13 K.

Bánatpénz: 2500 K.

VI. csoport. Az oszadai fűrész használatával vagy anélkül az oszadai erdőgondnokságban 1910. évben termelt és az 1910—1912. évek alatt termelendő és a rakodókra szállítandó 4 évi és mintegy 40.900 m^3 vegyes méretű haszonfa.

Kikiáltási ár a 25 *cm* és azon aluli középvastagságú fánál m^3 -ként 11 K, a 26 *cm* és azon felüli középvastagságú fánál m^3 -ként 13 K.

Bánatpénz: 15.000 K.

Bővebb felvilágosítással a lipotújvári m. kir. főerdőhivatal szolgál, ahol az általános árverési és szerződési föltételek is megtekinthetők és beszerezhetők. Ezek a föltételek a m. kir. földmivelésügyi minisztérium I/B. erdészeti főosztályában (Budapest, Zoltán-utca) is átvehetők.

Budapest, 1909. évi december hó.

(23)

A m. kir. földmivelésügyi miniszter.

Feladasi hirdetmény. 829/1909. sz. — A petrillai községi népiskola a nagyméltóságú m. kir. földmivelésügyi miniszter urnak 1907. évi márczius 24-én kelt 25308/1907/I/A/2. sz. magas engedélyével a petrillai község határában fekvő erdejében kijelölt 112 kat. hold területen található 8576 m^3 fenyőhaszonfára és 8326 $ürm^3$ bükktüzifára megbecsült faállományt 1910. év február hó 10-én délelőtt 10 órakor Petrilla községházán tartandó szó- és írásbeli árverésen el fogja adni.

Kikiáltási ár 46.750 K.

Bánatpénz 4675 K.

Utóajánlatok nem fogadtnak el.

A részletes árverési és szerződési feltételek Petrilla község előljáráóságánál, a petrozsényi m. kir. járási erdőgondnokságánál és a dévai m. kir. állami erdőhivatalnál a hivatalos órák alatt betekintheők.

Petrozsény, 1909. évi december hó.

(24. II. 1)

A főszolgabírói hivatal.

Árverési hirdetmény. 8807/1909. szám. — A pereszlői volt urbéresek tulajdonát képező és mintegy 55 holdnyi vágásterületen található 4921 m^3 fenyőfa 25.000 korona becsérték, mint kikiáltási ár mellett jövő évi *január hó 9-én* délelőtt 11 óraker a pereszlői gk. felekezeti iskolában zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött szóbeli nyilvános árverésen eladatik majd.

Az írásbeli zárt ajánlatok az árverés megkezdése előtt az árverés vezetőjének adandók át.

Az árverésen résztvevők az árverési vételár 10⁰/₀-át, azaz 2500 koronát tartoznak készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni.

Az árverési és kihasználási feltételek az ökörmezői szolgabírói hivatalban és az ottani m. kir. erdőgondnokság hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt tekinthetők meg.

Ugyanakkor árverés alá kerül a tarujfalui gk. kántor tulajdonát képező 7.5 kat. hold erdőbirtokon kijelölt 536 darab 639 m^3 -re becsült fenyőépületfa, mely írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen adódik majd el.

Kikiáltási ár, mint hivatalosan megállapított becsérték, 2860 korona.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10⁰/₀-a.

A becslési munkálatok, továbbá az árverési feltételek a tarujfalui gk. kántori hivatalnál és az ökörmezői m. kir. járási erdőgondnokságnál megtekinthetők.

Ajánlat tehető egyenként, de a kettőre együttvéve is.

Ökörmező, 1909. évi december hó 21-én.

Tarujfalui gk. iskolaszék.

(25)

Dr. Pál Alfonz

főszolgabíró, mint hatósági kiküldött.

II-od faárverési hirdetmény. 5482/1909. sz. — Makarja község erdejének 1909. évi rendes vágásterületén eladásra kijelölt, legnagyobbbrészt műszaki czélokra alkalmas, s 4115 K 10 fillér (négyezerszáztizenöt K tiz fillér) értékelt 71 tő tölgyfa 1910. évi január hó 20-án s esetleg következő napjain a helyszínén megtartandó nyilvános árverésen készpénzfizetés mellett eladatni fog.

Az árverési feltételek hivatalomban és Makarja községházánál megtudhatók.

Munkács, 1909. évi deczember hó 23-án.

(26)

Papp Imre
főszolgabíró.

Faárverési hirdetmény. A nagytarnai volt urbéresék közbirtokossága Nagytarnán a községházánál 1910. évi január hó 20-án délelőtt 10 órakor tartandó nyilvános szó- és írásbeli árverésen eladja a tulajdonát képezendő 1. számú részletén 77·9 kat. holdon lévő, 2042 *ürm*³-re becsült vargafát és az arról lekerülő cserkérget a nagyméltóságu földmivelésügyi m. kir. miniszter urnak 95146/1908. számú rendeletében foglalt engedély alapján.

Kikiáltási ár: 6227 K. Kiszállítási határidő: bezárólag 1911. évi márczius hó 31-ig.

Ajánlatok csak akkor vétetnek figyelembe: *a)* ha a hirdetményben kitüzött óra előtt nyujtatnak be; *b)* ha tisztán kivehető számjegyekkel s egyszersmind betűkkel is kiírva tartalmazzák a megajánlott összeget; *c)* ha az ajánlott összege, valamint annak boritéka kívül az értékesítés tárgyát képező haszonvétel megjelölését szószerint tartalmazza, ugy amint az a hirdetményben foglaltatik; *d)* ha lepecsételve és ivenként 1 koronás bélyeggel ellátva adatnak be; *e)* ha tartalmazzák azt a nyilatkozatot, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát teljesen aláveti; *f)* ha bánatpénzképen 623 koronát tartalmaznak; *g)* ha ugy vannak aláírva, hogy az aláírásból az ajánlattevőnek neve és lakhelye (utolsó postaállomás) világosan kiolvasható és *h)* ha a boriték kívül „Ajánlat a nagytarnai volt urbéresék által 1910. évi január hó 20-ik napján elárverelendő cserkéreg és fakészletre“ felírással van ellátva. Utóajánlatok egyáltalán nem fogadtatnak el. Az árverés eredménye az elfogadott ajánlat

benyújtójára azonnal, eladóra azonban csak az illetékes hatóság jóváhagyása után válik kötelezővé.

A részletes árverési és szerződési feltételek a beregszászi m. kir. állami erdőhivatalnál, az annak alárendelt nagyszöllősi m. kir. járási erdőgondnokságnál és a nagytarnai volt urbéresek elnökénél tekinthetők meg naponta 11—12 óra között.

Nagytarna, 1909 évi december hó 14-én.

(27)

Siménfalvy Szabolcs
birtokossági elnök.

27 27 27

Az „Erdészeti Lapok“ 1910. évi I. füzetének tartalma :

	Oldal
<i>Muzsnay Géza</i> : A felső erdészeti szakoktatás Ausztriában, a Német-birodalomban, Svájcban és nálunk	1
<i>Hangay Géza</i> : Jogtalan legeltetés	15
EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK. Jegyzőkönyv az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmányának 1909 december hó 15-én tartott üléséről	23
IRODALOM. Könyvismertetés. <i>Mágócsy-Dietz Sándor dr.</i> : A növények táplálkozása, tekintettel a gazdasági növényekre. (Ism. <i>Bernátsky Jenő dr.</i>)	29
KÜLÖNFÉLÉK. A tátravidéki állami gyógyfürdők és nyaralótelepek központi kezelése. — Suly szerint fizetett tűzifa-szállítás. (<i>Blattny T.</i>) — A fás növények betegség iránt való fogékonysága és immunitása. (<i>Tétényi</i>) — Ingyen könyv a házinyultenyésztésről. — Faragó Béla. — Stainer Gyula	33
Változások és kitiüntetések az erdészeti szolgálat köréből	35
HIRDETÉSEK	I—XVII

